

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра педагогіки та методики навчання іноземних мов

Кваліфікаційна робота магістра
з методики навчання англійської мови:
«Навчання майбутніх учителів англійськомовного аудіювання з
використанням автентичних аудіокнижок»

Допущена до захисту

«___» _____ року

Студентки групи МСОкт 04-22

Філологічного факультету освітніх
технологій

Освітньо-професійної програми

Викладання європейських мов на основі
комбінованих технологій (англійська мова і
друга західноєвропейська мова)

Коваль Софії Віталіївни

Завідувач кафедри

_____ Черниш В. В.

Науковий керівник:

доктор педагогічних наук, професор

Черниш В. В.

Київ - 2023

Перелік умовних скорочень

АГМ	активний граматичний мінімум
АЛМ	активний лексичний мінімум
ЗМ	зразок мовлення
АКА	англійськомовна компетентність в аудіюванні
КГ	компетентність у говорінні
КДМ	компетентність у діалогічному мовленні
ІМ	іноземна мова
МД	мовленнєва діяльність
ААК	автентичні аудіокнижки

ЗМІСТ

Перелік умовних скорочень.....	2
ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО АУДІЮВАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ АВТЕНТИЧНИХ АУДІОКНИЖОК.....	9
1.1. Зміст, структура та цілі англійськомовної компетентності в аудіюванні.....	9
1.2. Психолого-лінгвістичні особливості аудіювання як виду мовленнєвої діяльності.....	14
1.3. Характеристика автентичної аудіокнижки як ефективного засобу формування аудитивної компетентності.....	20
1.4. Теоретичні засади соціально-емоційного навчання.....	28
Висновки до розділу 1.....	32
РОЗДІЛ 2. ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО АУДІЮВАННЯ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ АВТЕНТИЧНИХ АУДІОКНИЖОК.....	33
2.1. Критерії добору автентичних аудіокнижок	33
2.2. Підсистема вправ для навчання англійськомовного аудіювання за допомогою автентичних аудіокнижок.....	37
2.3. Модель організації процесу навчання англійськомовного аудіювання студентів другого курсу.....	68
Висновки до розділу 2.....	72
РОЗДІЛ 3. ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО АУДІЮВАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ АВТЕНТИЧНИХ АУДІОКНИЖОК.....	73
3.1. Підготовка пробного навчання	73
3.2. Хід і результати пробного навчання.....	75

3.3.Методичні рекомендації щодо організації навчання англійськомовного аудіювання з використанням автентичних аудіокнижок.....	77
Висновки до розділу 3.....	80
ВИСНОВКИ.....	82
РЕЗЮМЕ.....	83
SUMMARY.....	84
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	85
ДОДАТКИ.....	89

ВСТУП

Актуальність. Англійська мова є ключовою мовою міжнародного спілкування, а навички аудіювання відіграють важливу роль у розвитку комунікативної компетентності. Зростаюча потреба в якісному навчанні аудіювання майбутніх учителів англійської мови (АМ) покликана забезпечити їхню готовність до ефективного викладання цього важливого вміння. Тому що суспільне замовлення на висококваліфікованих учителів АМ, у яких сформована англійськомовна комунікативна компетентність в цілому та професійно орієнтована комунікативна компетентність зокрема, невід'ємними складниками якої є компетентність в говорінні (КГ) та аудіюванні, постійно зростає.

Аналіз наукових джерел. Було проведено аналітичний огляд низки наукових досліджень. Так, Черниш В. В. у своїх роботах досліджує використання автентичних текстів для формування у студентів КГ, та наголошує, що англійськомовне аудіювання є невід'ємною частиною повноцінного процесу спілкування. Також дослідниця розробила власну методику навчання аудіювання і читання з використанням автентичних аудіокнижок (ААК). Черниш В. В., Скляренко Н. К., Бігич О. Б. досліджують процес формування аудитивної компетентності студентів мовленнєвих спеціальностей. Скляренко Н. К. у своїх роботах проаналізувала основні характеристики та форми аудіювання для студентів мовних спеціальностей. Бігич О. Б. описує роль освітнього сайту у процесі формування аудитивної компетентності студентів мовленнєвих спеціальностей. Ніколаєва С. Ю. приділяє увагу професійно орієнтованому англійськомовному аудіюванню та розглядає його як частину усномовленнєвого спілкування, що є цілісною системою соціально-психологічної, навчальної та особистісної взаємодії викладача зі студентами. Білянська І. П. описує у своїх роботах критерії добору художніх аудіокниг для формування англомовної аудитивної компетентності майбутніх учителів, та акцентує увагу на важливості використання автентичних матеріалів. Задорожна І. П. досліджує принципи організації самостійної роботи майбутніх учителів для оволодіння англійськомовної компетентності в аудіюванні (АКА). Майєр Н. В.,

Руснак Д. А., описують процес розвитку методичної компетентності в навчанні аудіювання. Свиридчук В. П., заглиблюється у питання ефективності кінодіалогу для формування аудитивної компетентності. Під час написання кваліфікаційної роботи було проаналізовано дослідження інших авторів, котрі описували шляхи розвитку аудитивної компетентності та принципи використання автентичних матеріалів та аудіокнижок для розвитку навичок аудіювання.

Об'єкт дослідження. Процес навчання майбутніх учителів англійськомовного аудіювання.

Предмет дослідження. Методика навчання студентів другого курсу, англійськомовного аудіювання з використанням автентичних аудіокнижок.

Мета. Мета кваліфікаційної роботи полягає у розробленні методики навчання майбутніх учителів англійськомовного аудіювання із комплексним використанням аудіокнижок на другому курсі закладу вищої освіти, її практичній розробці й експериментальній перевірці ефективності, під час пробного навчання.

Завдання дослідження. Досягнення сформульованої мети зумовила необхідність вирішення таких завдань:

1. Уточнити зміст, структуру та цілі формування англійськомовної компетентності в аудіюванні;

2. Окреслити психолого-лінгвістичні особливості аудіювання як виду мовленнєвої діяльності та встановити теоретичні засади соціально-емоційного навчання майбутніх учителів англійської мови;

3. Схарактеризувати автентичні аудіокнижки з точки зору їх методичного потенціалу, змісту, структури та відповідності цілям навчання;

4. Описати критерії добору автентичних аудіокнижок;

5. Розробити методику навчання англійськомовного аудіювання із комплексним використанням аудіокнижок, що передбачає укладання підсистеми вправ та створення відповідної моделі організації процесу навчання.

6. Експериментально перевірити у процесі пробного навчання ефективність розробленої методики та сформулювати методичні рекомендації щодо організації

навчання майбутніх учителів англійськомовного аудіювання з використанням автентичних аудіокнижок.

Наукова новизна. Наукова новизна дослідження кваліфікаційної роботи полягає в тому що в ньому вперше визначено теоретичні засади соціально-емоційного навчання у майбутніх учителів АМ в цілому та аудіювання зокрема, уточнено цілі зміст та структура англійськомовної компетентності в аудіюванні, подальшого розвитку набули критерії добору автентичних аудіокнижок.

Практичне значення роботи. Практична цінність роботи полягає в розробленні методики навчання англійськомовного аудіювання із комплексним використанням АКК, реалізації добору ААК, укладанні підсистеми вправ для навчання англійськомовного аудіювання з комплексним використанням ААК, створенні методичних рекомендацій щодо навчання майбутніх учителів англійськомовного аудіювання з використанням ААК.

Апробація результатів дослідження. Основні теоретичні положення і результати дослідження доповідались та обговорювались на II Міжнародній науково-практичній інтернет конференції “*Recent Trends in Science*” на базі Дніпровської академії неперервної освіти (2023), на Міжнародній науково-практичній відеоконференції “*Ad orbem per linguas. До світу через мови*” на базі Київського національного лінгвістичного університету (2023).

Публікації. Основні положення кваліфікаційної роботи відображені в одних тезах доповіді. Було опубліковано тези на тему: «Принципи добору аудіокнижок для формування англійськомовного аудіювання» у збірнику II Міжнародної науково-практичної інтернет конференції “*Recent Trends in Science*” на базі Дніпровської академії неперервної освіти. Також я брала участь у міжнародній науково-практичній відеоконференції “*Ad orbem per linguas. До світу через мови*” на базі Київського національного лінгвістичного університету, де також представила матеріали наукових тез на тему: «Принципи добору аудіокнижок для формування англійськомовного аудіювання».

Обсяг та структура кваліфікаційної роботи. Робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, резюме, summary, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи складає 93 сторінки, основний текст роботи викладено на 80 сторінках. Кількість таблиць: 3, рисунків: 2. Список використаних джерел нараховує 40 найменування, з яких 24 українською, 10 англійською та 6 німецькою мовами. Додатки представлено (додаток А, додаток Б) на 5 сторінках.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО АУДІЮВАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ АВТЕНТИЧНИХ АУДІОКНИЖОК

1.1. Зміст, структура та цілі англійськомовної компетентності в аудіюванні

Термін «компетентність» є розповсюдженим у різних сферах діяльності. «Компетентність» це здатність реалізовувати знання, навички та вміння на практиці. (Ніколаєва С. Ю., Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е., та інші, 2013). Термін "компетентність" часто переплутують з терміном "компетенція". Вони пов'язані, але не ідентичні у значеннях. "Компетенція" є похідним від "компетентності" і вказує на суспільно визнаний рівень знань, навичок і вмінь у певній сфері діяльності різних фахівців. Компетентність можна поділити на ключову, предметну і міжпредметну. Цей поділ стосується різних видів діяльності фахівців і розкриває сфери впливу сформованих якостей особистості. Ключова компетентність є загальним змістом освітніх стандартів і є необхідною для всіх громадян для проходження навчального процесу, самоідентифікації як фахівця в певній галузі діяльності та успішного працевлаштування. Предметна компетентність - це специфічний досвід, який студенти засвоюють під час навчального процесу, і який стосується певного виду діяльності. Міжпредметна компетентність - це здатність застосовувати знання та навички в контексті міжпредметних проблем (Ніколаєва С. Ю., Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е., та інші, 2013).

Зміст англійськомовної компетентності в аудіюванні. АКА це набуття у процесі навчання здатності майбутнього фахівця, яка складається із **знань, навичок, умінь** та досвіду, яка повинна комплексно реалізовуватись на практиці. АКА перш за все передбачає освоєння процесу аудіювання. Аудіювання це активний процес прийому, осмислення та аналізу інформації. АКА охоплює не лише розуміння окремих слів і фраз, але й вміння сприймати й інтерпретувати аудіотексти різного стилю, жанру та складності. АКА дозволяє людині активно

взаємодіяти з англomовним середовищем, розуміти різноманітні аудіоматеріали, такі як бесіди, лекції, подкасти, відео та аудіозаписи, та отримувати інформацію, насолоджуватися мовленнєвими творами та сприймати англійську мову як засіб комунікації. Також АКА охоплює здатність до розуміння змістового аудіюваного повідомлення, залежно від мети навчання. Але АКА є складним поняттям та межує із комплексом інших компетентностей, без розвитку яких не може повноцінно сформуватися (див. рис. 1.1.).

Рис. 1.1.

Структура англійськомовної компетентності в аудіюванні.

Першим компонентом АКА є знання:

1. Лінгвістичні знання (розуміння граматичних структур, мовленнєвих кліше, ідіоматичних висловлювань, типів і особливостей простих і складних речень, а також знання соціолінгвістичних аспектів країни, де вивчається мова та інших лінгвістичних реалій);

2. Мовленнєві знання (розуміння особливостей мовлення в діалогічній формі, функціональних типів діалогів, а також знання різних компенсаторних стратегій при спілкуванні);

3. Культурні знання (розуміння культурних аспектів, звичаїв, традицій та нюансів спілкування в англійськомовному середовищі. Це допомагає розуміти культурні вимоги та контекст в аудіо матеріалах);

4. Структурні знання (розуміння організації тексту, логічної послідовності і зв'язку інформації в аудіо записах. Це включає розпізнавання загальної ідеї, деталей, послідовності подій та аргументації);

5. Знання щодо використання або накопичення статично-теоретичних знань (ці знання охоплюють розуміння теоретичних аспектів англійської мови, наприклад, граматичних правил, лексичних структур, фразеології тощо. Вони допомагають створити фундамент для розуміння та аналізу текстів, аудіозаписів та мовленнєвих ситуацій під час аудіювання. Знання про статичні аспекти мови дозволяють розрізняти правильні та неправильні граматичні конструкції, розуміти лексичний зміст та інші мовні особливості, що зустрічаються в аудіоматеріалах. Ці знання є важливою складовою частиною англійськомовної компетентності в аудіюванні, оскільки допомагають розпізнавати та розуміти мовлення в різних контекстах);

6. Знання щодо самостійного удосконалення АКА (розуміння як створити систематичний підхід до вдосконалення своїх навичок у розумінні англійської мови на слух. Знання про організацію самонавчання включають в себе вміння визначати свої мети, створювати плани навчання, обирати відповідні навчальні матеріали, встановлювати регулярний режим навчання та оцінювати свій прогрес).

Другим компонентом АКА є навички:

Бігич О. Б. ідентифікує три основні категорії навичок, що становлять складову частину аудитивної компетентності. Перша група – **рецептивні слухові навички**, які включають сприймання та виокремлення звуків та їх комбінацій у мовленнєвому потоці, а також інтонаційних варіацій. Друга група – **рецептивні лексичні навички**, які включають розпізнавання звукових образів лексичних одиниць та безпосереднє розуміння їх значень. Третя група – **рецептивні граматичні навички**, які включають розпізнавання під час слухання граматичних форм та синтаксичних структур (Бігич О. Б., 2013).

Третім компонентом АКА є уміння:

Вивчення наукової літератури таких з проблеми формування АКА показало, що науковці як М. Рост, Черниш В. В., Бігич О. Б., Ніколаєва С. Ю. виокремлюють таку номенклатуру умінь:

- Уміння визначати мету аудіювання (наприклад, пошук інформації, отримання розважального контенту, вивчення мови тощо) та відповідно налаштуватися на неї;
- Уміння виділяти головне (здатність визначати та виділяти найважливішу інформацію або головні ідеї, які передаються в аудіотексті);
- Пошукове уміння (передбачає здатність активно шукати, розуміти і інтерпретувати інформацію, яка міститься в аудіотексті. Це вміння допомагає слухачеві визначати ключові деталі, витяги або певну інформацію, що вимагається в конкретному контексті);
- Уміння інтерпретування почутого в межах контексту (інтерпретування грає важливу роль в АКА. Це процес розуміння і розкодування аудіотекстів, що дозволяє отримати зміст, інформацію та ідеї, виражені в мовленні на слух в залежності від контексту мовлення. Це дає змогу не лише зрозуміти аудіотекст, але й правильно сприйняти його і адекватно відреагувати на висловлювання);
- Уміння розпізнавати емоції, інтонацію, акцент та інші відтінки мовлення, що передаються в аудіотексті;

- Уміння розпізнавати та розуміти особливості різних жанрів аудіотекстів, таких як інформативні промови, діалоги, інтерв'ю, новини, лекції, радіопередачі тощо;
- Уміння зосередженого слухання (здатність уважно слухати аудіотекст, уміти зосередитися на слуханні та уникати відволікань);
- Уміння запам'ятовувати і відтворювати інформацію, почуту в аудіотексті, для подальшого аналізу та роботи з нею;
- Когнітивні уміння (здатність аналізувати і розуміти інформацію, формулювати свої відповіді, ставити запитання та логічно і критично мислити) ;
- Уміння розпізнавати та розуміти окремі слова і фрази, що вимовляються в аудіотексті;
- Уміння робити короткі записи, ключові фрази або ідеї, які вимовляються в аудіотексті, для подальшого використання;
- Когнітивні уміння (здатність аналізувати і розуміти інформацію, формулювати свої відповіді, ставити запитання та логічно і критично мислити).

Цілі англійськомовної компетентності в аудіюванні

Пропонуємо поділ цілей АКА на першочергові та другорядні. *Першочергові:* АКА перш за все, має забезпечувати здатність розуміти англійську мову, яка вимовляється носіями мови та досвідченими мовцями на слух, а також правильно реагувати на почуте. По-друге АКА має на меті усну професійну комунікацію майбутнього учителя англійської мови, як на рівні проведення уроків з англійської мови, так і на рівні професійного усного спілкування з іноземними колегами. Також важливою цілю АКА є розвиток та удосконалення діалогічного мовлення. Володіння діалогічним мовленням в англійській мові означає здатність ефективно спілкуватися відповідно до реальних або навчальних ситуацій, а також враховувати зміст того, що було почуте. Через діалог люди висловлюють різні точки зору, сприяють співпраці, розвивають навички та працюють над складними питаннями. Діалогічне мовлення є складним процесом, в якому мовлення одного учасника залежить від мовної поведінки іншого, тому так важливо мати сформовану на

високому рівні АКА. Слід зазначити, що АКА покращує здатність розпізнавати та розуміти лексичні та граматичні структури, використовані в англійському мовленні та розуміти значення слів, виразів та фраз в контексті мовлення.

Другорядні: Однією із цілей АКА є розвиток здатності чітко розрізняти та розпізнавати звуки, інтонацію, акцент та інші акустичні особливості англійської мови. Також АКА має на меті розвиток здатності виокремлювати головну інформацію та розуміти ключові слова, фрази та ідеї, а також розуміти різні стилі та жанри англійського мовлення, включаючи інформативні промови, діалоги, новини, лекції, документальні фільми та інше. Розвиток критичного мислення та адекватне оцінювання інформації також є цілю АКА.

Отже, аудіювання є одним із ключових видів МД, яке передбачає сприймання та розуміння усного мовлення. Основною метою аудіювання є засвоєння інформації, відтворення ідей та концепцій, а також формування мовленнєвих навичок і розвиток комунікативних умінь в студентів.

Таким чином можна з упевненістю зазначити, що АКА є багатогранним явищем, який межує з багатьма іншими компетентностями. Врахування психолого-лінгвістичних особливостей аудіювання та використання автентичних аудіоматеріалів допоможе ефективно досягти цілей АКА та підвищити якість навчання студентів.

1.2. Психолого-лінгвістичні особливості аудіювання як виду мовленнєвої діяльності

В цьому підрозділі пропонуємо розглянути наукові погляди на психолого-лінгвістичні особливості аудіювання як виду МД українських та зарубіжних дослідників у сфері методики навчання іноземних мов, педагогіки, психології, лінгвістики та психолінгвістики.

Шимків І. В. вважає, що вирішальними рисами аудіювання як виду МД в методиці навчання іноземних мов та культур є: аудіювання належить до видів МД, що забезпечують усне безпосереднє спілкування; аудіювання є реактивним видом МД у процесі спілкування; аудіювання, подібно до читання, є рецептивним видом

МД, спрямованим на прийняття та відтворення мовленнєвої інформації, у відміну від говоріння і письма; процес аудіювання має внутрішню форму і не виражається зовні, на відміну від говоріння і письма, які проявляються на зовнішньому рівні; у результаті аудіювання формуються висновки, а основним результатом є осмислення почутого змісту і власна мовленнєва та немовленнєва поведінка (Шимків І. В., 2015,10-12).

Аудіювання складний процес та вимагає від слухача розвинутих психолого-лінгвістичних здібностей. Цей вид МД передбачає сприйняття та розуміння мовлення інших людей. Тобто аудіювання це процес осмисленого слухання. Психолого-лінгвістичні особливості аудіювання включають слухову сприйнятливості, когнітивні процеси, лінгвістичну компетентність та контекстуальну розуміння. Всі ці аспекти мають важливе значення для розвитку мовленнєвої компетентності та досягнення високого рівня розуміння мовлення. Розвиток цих психолого-лінгвістичних особливостей вимагає систематичної практики та навчання, включаючи вправи з розпізнавання звуків, слухання різноманітних текстів та роботу з контекстом. Розуміння та усвідомлення цих особливостей сприятимуть покращенню навичок аудіювання та розвитку мовленнєвої компетентності в цілому.

Слухова сприйнятливості. Однією з основних психолого-лінгвістичних особливостей аудіювання є слухова сприйнятливості. Слухач повинен бути здатним розрізняти звуки мовлення, інтонацію та акцентуацію. Це передбачає розвинуту здатність розпізнавати різні голоси, тембри та інтонаційні модуляції. Впевнене розуміння мовного матеріалу залежить від ефективної сприйнятливості слухача. Німецький дослідник Фрідріх Кайнц дає визначає розуміння на слух як психічний акт, що виходить далеко за межі мовлення. Він розрізняє мовленнєве, мовленнєве і надмовленнєве розуміння. Домовленнєве розуміння відбувається до мовленнєвого акту і є процесом емоційного розуміння. Воно не залежить від мовленнєвих символів та мови і може спостерігатися, наприклад коли дві людини спілкуються жестами або поглядами. Мовленнєве розуміння є вищим рівнем

діяльності і пов'язане з розумінням мовленнєвих символів та змісту. Для успішного акту розуміння важливо, щоб слухач мав ті ж значення мовленнєвих засобів, що й мовець. Взаєморозуміння досягається, коли партнер правильно розуміє вживані мовцем мовленнєві знаки і передає їх у своїх уявленнях, що відповідають думкам мовця. Мовленнєве розуміння передбачає адекватне сприйняття змісту за допомогою власних слів, а подальше розкриття значень слів об'єднується в більш високу смислову структуру. Надмовленнєве розуміння є найвищою розумовою здатністю, яка перебуває поза сферою мови і має підпорядковану і допоміжну роль. Це стосується гіперлогічної духовної діяльності, яка може бути продуктивною або рецептивною. Цей процес розуміння відбувається незалежно від знання мови і перевищує мовленнєве розуміння, хоча базується на ньому (Kainz F., 1954, 3).

Безносюк О. О. та Златніков В. Г описують, що під час сприйняття на слух чужого мовлення людина-слухач завжди промовляє відповідні слова і речення для самого себе внутрішньо (в думках). Цей процес є загальним для всіх видів мовлення та необхідним для розуміння мовлення. Він називається «промовлянням слів», на процес впливає розвиток когнітивних навичок аудіювання та навичок зосередженого слухання (Безносюк О. О., Златніков В. Г., 2016).

Когнітивні процеси. Аудіювання також активує когнітивні процеси, такі як увага, сприйняття, пам'ять та мислення. Успішне розуміння слуханого матеріалу вимагає здатності утримувати увагу, обробляти інформацію та запам'ятовувати її. Крім того, слухач повинен здатися аналізувати та оцінювати зміст почутого, що вимагає активного мислення та обробки інформації. Аудіювання можна розглядати як пізнавальну розумову діяльність, яка включає сприйняття, аналіз, синтез, індукцію, дедукцію, порівняння, абстрагування та конкретизацію. Безносюк О. О. та Златніков В. Г вважають, що ця діяльність також має мнемічний аспект, оскільки передбачає акцентування та застосування інформаційних ознак мовних та мовленнєвих одиниць, перетворення образу та ідентифікацію шляхом порівняння з шаблоном, що міститься в пам'яті. Таким чином, аудіювання є одним з найскладніших видів МД (Безносюк О. О., Златніков В. Г., 2016). Шимків І. В.

вважає, що до когнітивних процесів необхідно додати механізм антиципації або ймовірного прогнозування змісту. Структура аудіювання, в аспекті когнітивних процесів складається з двох рівнів: спонукально-мотиваційного та аналітико-синтетичного. На спонукально-мотиваційному рівні мотивацією для процесу аудіювання є пізнавальна діяльність, а функція даного рівня реалізується в забезпеченні належних умов для формування первинної антиципації. На аналітико-синтетичному рівні передбачається такі етапів обробки почутої інформації: смислове та вербальне прогнозування; формування смислу; аналіз інформації. Спочатку студент підтверджує або спростовує висунуту їм вербальну чи смислову гіпотезу, що з'являється завдяки досвіду студента та звіряє її з існуючим шаблоном в пам'яті. Далі відбувається процес смислоутворення та аналізу (Шимків І. В., 2015).

Лінгвістична компетентність. Лінгвістична компетентність є необхідною для ефективного аудіювання. Слухач повинен мати достатні знання граматики, лексики, фонетики та інших аспектів мови. Це включає розуміння структури речень, вживання лексичних одиниць та розпізнавання особливостей мови, таких як академічна мова, діалекти та акценти. Лінгвістична компетентність зумовлює розуміння слухачем інформації, передану мовними засобами та правильну інтерпретацію цієї інформації.

Контекстуальне розуміння. Аудіювання вимагає здатності розуміти мовлення в контексті. Слухач повинен розпізнавати інтонацію, емоції, наміри та інші контекстуальні сигнали, які допомагають зрозуміти справжнє значення слуханого. Контекстуальне розуміння допомагає визначити, якість інформації, зрозуміти текст та виявити нюанси мовлення. Важливим є контекстне розуміння лексичних одиниць при аудіюванні, тому що багато лексичних одиниць є дуже залежними від контексту мовлення. Бігич О. Б. вважає, що контекстуальне розуміння включає контекстуальну здогадку, спираючись на аналіз сюжету (Бігич О. Б., 2012).

Ніколаєва С. Ю. вважає, що визначальними рисами аудіювання як виду МД в методиці навчання іноземних мов та культур є такі:

1. Аудіювання, так само як і говоріння, є видом МД, спрямованим на усне безпосереднє спілкування (хоча може використовуватись технічні засоби для обміну інформацією). Це відрізняє та відокремлює аудіювання від читання та письмового мовлення, які мають на меті опосередковане спілкування через письмовий зв'язок.

2. Аудіювання, так само як і читання, відноситься до реактивних видів МД, де основний акцент робиться на прийомі мовленнєвої інформації.

3. Аудіювання, так само як і читання, є рецептивним видом МД, орієнтованим на прийом та розуміння мовленнєвої інформації.

4. Процес аудіювання відбувається внутрішньо і не виражається зовні, у відмінні від говоріння та письма, які проявляються зовнішніми проявами. Аудіювання базується на психічних процесах сприйняття, *осмислення, зіставлення, розпізнавання*, уваги, групування, узагальнення, утримання в пам'яті, умовивіду, що дозволяє розпізнавати чужу думку, адекватно на неї реагувати.

5. Кінцевим продуктом аудіювання є логічний підсумок та висновок, а результатом - розуміння сприйнятого і власна мовленнєва та немовленнєва поведінка (Ніколаєва С. Ю., 2001, 299).

Механізми осмислення і зіставлення-впізнавання в аудіюванні належать до області психолінгвістики і когнітивної психології. У цій галузі було проведено багато досліджень та теоретичних розвідок. Механізм осмислення в аудіюванні досліджували такі вчені, як Джордж Міллер, Ноам Хомський, Стівен Пінкер, Меріанн Рейд і багато інших. Вони досліджували процеси сприйняття та розуміння мовленнєвої інформації та визначили ключові аспекти, які забезпечують осмислення аудіотексту. Щодо механізму зіставлення-впізнавання, він також вивчався багатьма вченими в галузі психолінгвістики і пізнання, такими як Жан П'єже, Джеральд Едельман, Девід Рамсей Стіл, Марк Джонсон та інші. Вони досліджували процеси співставлення отриманої інформації з попередніми знаннями та досвідом, які допомагають утворювати розуміння та інтерпретацію прослуховуваного тексту (Noam Chomsky, 1965, 105-110).

Механізм осмислення в аудіюванні включає послідовні кроки та психічні процеси, які допомагають розуміти та інтерпретувати мовленнєву інформацію, яка передається усно через аудіотекст. Цей механізм дозволяє нам сприймати, розпізнавати, розуміти та засвоювати зміст прослухованого тексту. Осмислення в аудіюванні включає такі етапи:

- **Сприйняття на слух:** Прослуховування звуків та мовних одиниць, які становлять аудіотекст.
- **Розпізнавання мовних засобів:** Розпізнавання фонем (звукових одиниць мови), слів, граматичних форм, лексичних одиниць та інших мовних структур, що містяться в аудіотексті.
- **Ідентифікація та зіставлення:** Порівняння розпізнаних мовних одиниць з власними мовними знаннями та досвідом, щоб встановити зміст та значення слів і речень.
- **Осмислення:** Засвоєння та розуміння змісту аудіотексту. Під час осмислення формується інтерпретація ідей, які автор намагається передати, та їх сприйняття слухачем.
- **Антиципація та утримання в пам'яті:** Прогнозування можливого розвитку тексту на основі розуміння інформації та збереження засвоєного матеріалу в пам'яті для подальшого використання.
- **Умовивід:** Висновок, який формується на підставі розуміння аудіотексту. Умовивід є результатом осмислення та допомагає утворити власну думку або реакцію на прослухований текст.

Механізм зіставлення-впізнавання в аудіюванні передбачає здатність засвоювати, розпізнавати та порівнювати мовні засоби, які були розпізнані під час аудіювання, з власними мовними знаннями та досвідом. Цей механізм допомагає встановити зв'язок між прослухованим текстом та власними мовними знаннями та розумінням, що допомагає краще інтерпретувати і засвоювати інформацію. Під час аудіювання слухачі розпізнають фонем (звукові одиниці мови), слова, граматичні структури, лексичні одиниці та інші мовні елементи та запам'ятовують розпізнані

мовні елементи, що були прослухані, для подальшого порівняння та аналізу. Порівняння розпізнаних мовних елементів здійснюється з власними знаннями мови, граматики, лексики та контекстом. Впізнавання на слух мовних засобів здійснюється через асоціювання з відповідними мовними структурами та значеннями. Наступним кроком є встановлення змісту на основі порівняння з власними знаннями та усвідомлення з інтерпретацією (Noam Chomsky, 1965, 105-110).

Отже, розуміння психолого-лінгвістичних аспектів аудіювання дозволяє покращити навчальний процес і забезпечити більш успішне засвоєння мови студентами. Особливості аудіювання повинні бути враховані в процесі підготовки майбутніх учителів, що допоможе підвищити якість навчання англійської мови та підготувати висококваліфікованих фахівців у галузі мовної освіти. У цьому підрозділі було досліджено психолого-лінгвістичні особливості аудіювання як виду мовленнєвої діяльності та їх вплив на процес навчання майбутніх учителів АМ.

1.3. Характеристика автентичної аудіокнижки як ефективного засобу формування аудитивної компетентності

Аудитивна компетентність є одним з ключових аспектів мовної компетентності і означає здатність розуміти та сприймати мовну інформацію, яка передається усно або за допомогою аудіо-матеріалів. Це вміння слухати і розуміти мову, яку говорять інші люди, а також вміння сприймати аудіо-матеріали, такі як ААК, розмови, лекції, радіопередачі, подкасти і т.д.

Використання аудіокниг є ефективним методом для розвитку аудитивної компетентності, оскільки вони дозволяють поєднати зоровий і слуховий способи сприйняття інформації та забезпечити покращене розуміння аудіоповідомлень. Згідно з Черниш В. В., слухове сприйняття передає близько 15% інформації, зорове - 25%, а сприйняття через поєднання слуху та зору - до 60%) (Черниш В. В., 2013). Використання аудіокниг під час формування аудитивної компетентності майбутніх учителів англійської мови має велике значення, оскільки це сприяє мотивації до

навчання, підвищує інтерес до вивчення мови та забезпечує ефективним мовним середовищем студентів. Захоплюючий сюжет аудіокниг та автентичність надають можливість студентам глибше зрозуміти текст, забезпечують можливості для розвитку власних асоціацій та відчуття ритму читання, інтонацій та фразових наголосів. Головні причини використання аудіокниг на заняттях іноземної мови включають розвиток навичок читання та слухання іноземної мови, стимулювання студентів до активного користування мовними структурами, покращення вимови студентів, збільшення зацікавленості студентів у роботі на занятті завдяки використанню різних сюжетних ліній та типів аудіокниг, культивування любові до літератури, розвиток пам'яті, уваги, та уяви, а також ознайомлення з природними аспектами іноземної мови, такими як інтонація, паузи, наголоси та темп (Поселецька К. А., Сольська Т. М., 2021).

Дослідниця Білянська І. П. у своїх наукових працях визначає автентичні тексти як оригінальні, справжні тексти, що запозичені з оригінальних джерел і створені носіями мови, не призначені для навчальних цілей (Білянська І. П., 2017).

Вороніна Г. І., в свою чергу, розглядає автентичні тексти як такі, що походять з комунікативної практики носіїв мови. Дослідниця виділяє два типи автентичних (оригінальних) текстів, які представлені різними жанровими формами: 1. Функціональні тексти повсякденного вжитку, що інструктують або рекламують. Це можуть бути покажчики, дорожні знаки, вивіски, схеми, діаграми, малюнки, театральні програмки тощо. 2. Інформативні тексти, що мають інформаційну функцію і містять відомості, які постійно оновлюються. До цієї категорії можуть відноситися статті, інтерв'ю, опитування думок, листи читачів у друкованих виданнях та інші (Вороніна Г. І., 2013, 55-59).

Слід зазначити, що навчання англійськомовному аудіюванню на основі ААК завжди супроводжується прослуховуваннями певних відрізків ААК для ефективного формування аудитивної компетентності. Різні акценти та особливості вимови можуть ускладнити розуміння аудіотексту. Також розуміння ААК може бути ускладненим, якщо тематика є незнайомою або використовуються складні

лексичні одиниці. Контекстуальна інформація повинна бути доступна для студента, щоб розуміти мовлення. Загалом розуміння англійськомовного аудіотексту передбачає формування певних умінь:

- Уміння визначати тему – уміти розпізнавати основну тему аудіотексту;
- Уміння виділяти основну думку аудіотексту – уміти зрозуміти центральну ідею або основне повідомлення тексту;
- Уміння розділяти аудіотекст на частини, що несуть певний смисл – уміти розподілити текст на логічні сегменти або розділи, щоб краще організувати розуміння.
- Уміння визначати логічні зв'язки між елементами аудіотексту – уміти розуміти зв'язки та залежності між різними ідеями, фактами або діями в аудіоповідомленні;
- Уміння визначати головну і другорядну інформацію – уміти виділяти основну і додаткову інформацію в тексті, розрізняти їх важливість;
- Уміння визначати смисловий центр фрази – уміти розуміти основну ідею або смисловий зміст конкретних фраз або речень;
- Уміння осмислювати мову аудіотексту в нормальному темпі – уміти розуміти мовлення, вимовлене звичайним темпом, без значного сповільнення або пауз;
- Уміння утримувати в пам'яті основну інформацію аудіотексту – уміти запам'ятовувати та утримувати важливу інформацію з аудіотексту у своїй пам'яті (Янушевська І. Б., 2020).

Також сприйняття аудіоповідомлення також пов'язане з особливостями подання аудіотексту. Наприклад, можуть виникнути труднощі, пов'язані з великою кількістю інформації, яку потрібно обробити, тобто розміром аудіоповідомлення. Труднощі можуть виникнути внаслідок обмеженого доступу до повторного прослуховування матеріалу та використання аудитивних або аудіовізуальних засобів з низькою якістю подачі матеріалу (Янушевська І. Б., 2020).

В освітньому процесі існує різноманітність методів використання ААК, як засобу формування аудитивної компетентності. Одним з них є *дискутування на тему певних проблемних ситуацій під час заняття*, що відображені в текстах ААК, це не тільки допомагає формуванню аудитивної компетентності але й впливає на розвиток інших якостей необхідних для учителя іноземної мови. Британські науковці D. Wolfe, J. Alexander, A. Robin стверджують, що елементи спілкування та дискусії повинні бути у процесах формування різних компетентностей та на всіх етапах навчання іноземних мов. Спілкування в аудиторії показують, що певні моделі взаємодії – пошукова бесіда, аргументація та діалог – сприяють високому рівню мислення та інтелектуальному розвитку, через їх здатність залучати викладачів та студентів до спільних актів смислоутворення та конструювання знань, що дає можливість зробити висновок про високу ефективність інтерактивного навчання (Wolfe D., Alexander R., 2008, 43-45). Іспанська науковиця Natalia Larraz-Rábanos, вважає, що формування особистісних якостей у майбутнього учителя є одним із основних завдань освітнього процесу. Формування так званих soft skills, які соціальні зміни вимагають від випускників з вищим професійним рівнем кваліфікації, може бути здійснені через комунікативний підхід на всіх етапах навчання. Також Natalia Larraz-Rábanos зазначає, що soft skills покращуються завдяки спільній роботі студентів (переговори, вирішення конфліктів та вирішення проблем) крім того, покращуються комунікативні навички, такі як влучність висловлювання, тлумачення думок (почуттів і фактів), уважність до ідей інших, прийняття критики, формування власної конструктивної критики, чуйність та повага до думок опонентів тощо. Усі вони є особистісно-соціальними навичками, необхідними для виконання професії учителя в сучасних умовах. Найважливіші soft skills для майбутнього учителя це: здатність до командної роботи, здатність аналізувати та синтезувати, здатність відстоювати власні ідеї та ідеї інших людей, організаційні навички, планування та розпорядження інформацією, здатність до рефлексії та обговорення, навички тайм-менеджменту, здатність до швидкого оброблення

інформації, вони сформується краще, якщо студент буде брати участь у процесі навчання. Тому важливо, що елементи обговорення та формування особистості були присутні також у процесі формування аудитивної компетентності майбутнього учителя. (Natalia Larraz, Sandra Vázquez and Marta Liesa, 2017,31-34).

Використання уривку ААК як навчальної вправи під час заняття дає студентам додаткову практику та перевірку засвоєння навчального матеріалу. В першу чергу це дозволяє студентам практикувати навички аудіювання, поліпшувати своє розуміння на слух, а також розвивати навички концентрації та уваги. Загалом, використання уривку ААК як навчальної вправи сприяє активному залученню студентів до процесу навчання, поліпшує їхнє аудіювання та розуміння мови, а також підтримує їхню мотивацію до активної участі у занятті. Американський науковець М. Рост, описує загальноприйнятий поділ вправ для покращення сприйняття аудіоповідомлення:

- **Передаудіювання (Pre-listening):** На цьому етапі студентів готують до оздаювання з аудіоповідомленням. Це включає розбір нової лексики, визначення ключових фраз тексту та вивчення незнайомих граматичних структур, які використовуються у тексті. Головна мета полягає у активізації базових знань студентів і мотивації їх для уважного прослуховування.

- **Під час аудіювання (While-listening):** На цьому етапі перевіряється розуміння студентами змісту аудіоповідомлення. Тип завдань найкраще обирати в залежності від мети аудіювання. Це може бути прослуховування окремого фрагмента тексту або конкретних висловлювань спікера.

- **Після аудіювання (Post-listening):** Завдання на цьому етапі спрямовані на інтеграцію інформації з аудіоповідомлення в знання студентів шляхом використання мовних елементів та граматичних структур. Студентам надається вибір між письмовою або усною діяльністю, де вони можуть використовувати знання, отримані після прослуховування аудіоповідомлення (Rost M., 2002).

На початковому етапі процесу аудіювання аудіоматеріали, за словами В. Мазниченко, повинні містити незначну кількість незнайомих лексичних одиниць,

не більше 2-3%. Рекомендується слухати їх по декілька речень або ділити текст на смислові фрагменти (Мазниченко В. М. 2013).

Також можна доручити студентам *прослухати ААК як домашнє завдання*, що спонукає їх до самостійної роботи поза класом. Самостійне аудіювання включає прослуховування аудіоматеріалу, включаючи складні або незрозумілі фрагменти, у достатній кількості, що відповідає індивідуальним потребам кожного студента і сприяє досягненню критичного розуміння аудіокниги. Критичне аудіювання сприяє розвитку "самостійного критичного рефлексивного нелінійного мислення", яке є надзвичайно важливим для успішної праці та життя в сучасному світі. Домашнє прослуховування ААК передбачає забезпечення студентів вправами, які стимулюють їх до визначення комунікативного наміру автора або персонажів, розрізнення фактів від суджень, оцінку персонажів і їх соціального статусу, здійснення умовних висновків, інтерпретацію аудіоматеріалу, виявлення основної проблеми, порівняння з особистим досвідом та інше. Іншими словами, ці вправи повинні бути спрямовані на розвиток навичок аудіювання з критичним мисленням і особистісним сприйняттям (Білянська І. П., Куравська Н. Ю. 2021). Проте, важливо зазначити, що планування заняття з допомогою ААК є викликом. В першу чергу, необхідно знайти відповідну ААК, яка відповідає тематиці, інтересам, віковим характеристикам студентів та їх рівню мовної компетентності. Важливо, щоб текст ААК був цікавим і відповідав меті уроку. Тексти, які є надто складними, можуть швидко виснажити студентів і позбавити їх мотивації для виконання подальших завдань (Поселецька К. А., Сольська Т. М., 2021).

Вважаємо необхідним розглянути функції ААК для більш глибокого розуміння їх впливу на аудитивну компетентність та на інші важливі для студентів мовних спеціальностей компетентності. Дослідження функцій ААК проводили різні дослідники та педагоги з психолінгвістики, прикладної лінгвістики, та лінгводидактики. Оскільки використання ААК в навчанні мови є популярним напрямком, багато вчених займались цією темою. Черниш В. В. в своїх

дослідженнях описує функції ААК та їх вплив на студентів, що вивчають іноземні мови, підсумовуючи:

- *Розвиток умінь аудіювання.* Це одна з основних функцій ААК. Студенти вчаться розрізняти звуки, інтонацію, ритм та акцент мовлення, що сприяє поліпшенню їх здатності розуміти різноманітні вимови та діалекти.

- *Природна мовленнєвої практика.* Використання ААК надає студентам можливість почути природний потік мовлення, яким користуються носії мови. Це допомагає засвоїти натуральні вирази, фразеологізми та мовні конструкції, що використовуються в реальних комунікаційних ситуаціях.

- *Виховання та розвиток.* Ця функція має на меті справити позитивний вплив на особистість слухача, розширити його кругозір та розвинути його мислення та творчу активність.

- *Розширення лексичного запасу.* ААК збагачують словниковий запас студентів. Вони зустрічають нові лексичні одиниці (ЛЮ) та вирази в контексті, що допомагає їм зрозуміти їх значення та використовувати більш різноманітний словник у своєму мовленні.

- *Розвиток культурного розуміння.* ААК дозволяють студентам зануритись у культуру та традиції мови, що допомагає краще розуміти не тільки мову, але й її соціокультурний контекст.

- *Вплив на емоційний стан слухача.* ААК викликають естетичну реакцію та співпереживання.

- *Стимулювання мотивації та зацікавленості.* ААК часто цікаві та захоплюючі, оскільки їх створюють професійні актори та читачі. Це підтримує мотивацію студентів до вивчення мови та робить процес більш захопливим.

- *Підготовка до здобувачів реальних ситуацій.* ААК допомагають студентам підготуватись до реальних комунікаційних ситуацій, в яких вони зустрінуться в мовному середовищі, а також розвивають компенсаторну компетентність.

- *Сприяння розвитку літературної обізнаності.* Ця функція має на меті ознайомлення студентів з найкращими творами англійськомовної літератури, її стилями та жанрами (Черниш В. В., 2001).

Водночас Ситник О. І. виділяє такі функції ААК:

- **Інформативна:** надають відомості про англійськомовні країни та англійську мову.
- **Стимулювальна:** сприяють розвитку пізнавальної активності та творчості.
- **Інтегративна:** зв'язуються з знаннями студентів інших предметів та їх життєвим досвідом.

- **Виховна:** сприяють розвитку та збагаченню особистості студентів та формують інтерес до предмета.

- **Контрольовальна:** перевіряють знання, навички та вміння студентів (Ситник О. І., 2022, 451-453).

Отже, можемо зробити висновок, що використання ААК в освітньому процесі сприяє розвитку аудитивної компетентності студентів, і загального та філологічного кругозору. ААК містить реальні мовленнєві зразки, що дозволяє ознайомитися з різноманітними комунікативними ситуаціями, акцентами, темами та жанрами мовлення. Це збагачує їхній мовленнєвий досвід і навички розуміння реальної мовленнєвої практики, а також розвиває особистісно-соціальні якості, що є необхідним для майбутньої професійної діяльності.

Також, використання ААК дозволяє підвищити реалізацію комунікативного підходу до навчання. Студенти отримують можливість навчатися на природних мовних матеріалах, що підвищує їхню здатність до адаптації до реальних мовних ситуацій та спілкування з носіями мови. У даному розділі було досліджено методи використання ААК як ефективного засобу формування аудитивної компетентності студентів та теоретичні засади сприйняття аудіотексту на слух.

Враховуючи всі перелічені переваги, рекомендується використовувати ААК як важливий елемент освітнього процесу для досягнення оптимальних результатів у навчанні аудіювання. Крім того, використання ААК допомагає залучити студентів до навчання та підвищити їхню мотивацію. Оригінальний та

захоплювальний контент стимулює інтерес до вивчення іноземної мови і надає можливість насолоджуватися процесом навчання. Таким чином, ААК може бути рекомендована як ефективний інструмент для викладання аудіювання, який сприяє розвитку аудитивної компетентності студентів та підвищує їхню успішність у вивченні іноземної мови.

1.4. Теоретичні засади соціально-емоційного навчання

У сучасному світі все більше розуміють важливу роль учителів у забезпеченні сталого розвитку. Це викликає ще більшу потребу у підготовці педагогічних фахівців, які зможуть відповідати сучасним вимогам. Традиційні методи педагогічної освіти поступово поєднуються з новітніми методами, засобами та технологіями, оскільки є необхідними для досягнення цілей сучасної педагогічної практики. Професійний стандарт учителя в Україні, який був затверджений у 2020 році, включає в себе *емоційно-етичну компетентність*. Ця компетентність є однією з ключових складових професійної підготовки та діяльності учителів. *Емоційно-етична компетентність* учителя визначається його здатністю розуміти, визнавати та ефективно взаємодіяти з емоціями, які виникають у себе та в учнів під час навчального процесу. Вона передбачає вміння учителя адекватно реагувати на емоції учнів, проявляти емпатію, сприяти створенню підтримуючого та доброзичливого клімату в класі. *Емоційно-етична компетентність* також охоплює учителя здатністю виявляти розуміння, повагу та толерантність до різних емоційних проявів учнів, а також вміння сприяти позитивному розвитку соціальних навичок та емоційного інтелекту учнів. Ця компетентність має велике значення в навчальному процесі, оскільки вона допомагає створювати сприятливий клімат для навчання та співпраці, збільшує мотивацію учнів до навчання та сприяє їх соціальному й емоційному самопочуттю. Також дуже важливою місією для майбутніх учителів є підтримка здорового емоційного клімату, особливо зараз під час воєнного стану в Україні. Тому на наш погляд впровадження соціально-емоційного навчання в освітній процес майбутніх учителів АМ є надзвичайно важливим кроком до підтримки сталого розвитку, створення психологічно

здорового клімату у суспільстві та розвитку *емоційно-етичної компетентності* (Гриневич Л. М., Дрожжина Т., Глоба О., Заплотинська О., 2021,5).

Соціально-емоційне навчання базується на різних теоретичних засадах, що поєднують психологічні, соціальні та педагогічні аспекти. Основні теоретичні підходи до соціально-емоційного навчання включають:

1. Теорія соціального навчання (соціального когнітивного навчання) Альберта Бандури: Ця теорія висуває ідею, що людина навчається шляхом спостереження, наслідування та моделювання поведінки інших. В контексті соціально-емоційного навчання цей підхід ставить акцент на важливості соціальних взаємин і взаємодії з оточуючими людьми для формування емоційних реакцій та навчання емоційної саморегуляції.

2. Теорія емоційного інтелекту Деніела Гоумена: Ця теорія розглядає емоційний інтелект як здатність розуміти, сприймати та керувати власними емоціями та емоціями інших людей. Вона підкреслює важливість вміння впізнавати та розуміти емоції, а також вміння ефективно спілкуватися та взаємодіяти з іншими.

3. Теорія особистісного розвитку Карла Роджерса: Ця теорія ставить акцент на самореалізацію та самовизначення особистості. У контексті соціально-емоційного навчання вона підкреслює важливість визнання та прийняття власних емоцій, а також підтримки емоційного благополуччя.

4. Теорія внутрішнього досвіду Лева Виготського: Ця теорія наголошує на важливості соціокультурного контексту для розвитку особистості. Вона підкреслює роль соціальної взаємодії, спілкування та спільної діяльності у формуванні емоційних реакцій і здатності до соціальних взаємин.

5. Теорія позитивної психології Мартіна Селігмана: Ця теорія акцентує увагу на розвитку позитивних емоцій, сили характеру та психологічного благополуччя. Вона підкреслює важливість позитивного мислення, оптимізму та використання своїх сильних сторін для досягнення успіху та щастя (Barbara A. Gueldner, Kenneth W. Merrell, 2010, 40).

Соціально-емоційне навчання являє собою комплексний підхід до навчання, розвитку та підтримки соціальних та емоційних навичок у людей. Авторства соціально-емоційного навчання як такого немає, оскільки це поняття походить від різних теоретичних підходів, досліджень та практичних програм. Однак, варто зазначити, що поняття соціально-емоційного навчання стало активно розвиватися та використовуватися в освіті та психології впродовж останніх десятиліть. Деякі з вчених та педагогів, чиї роботи мають великий вплив на розвиток соціально-емоційного навчання, включають: Деніел Гоумен (Daniel Goleman) – психолог, який розробив концепцію емоційного інтелекту та популяризував її у своїй книзі "Емоційний інтелект"; Марк Грінберг (Mark Greenberg) – психолог, який зосереджується на розвитку соціально-емоційних навичок у дітей та молоді; Маршалл Розенберг (Marshall Rosenberg) – психолог та педагог, розробив процес ненасильницького спілкування (NVC), спрямованого на розвиток емпатії та взаєморозуміння; Карл Роджерс (Carl Rogers) – психолог, який підкреслював важливість підтримки та прийняття власної особистості для психологічного зростання; Джон Девідсон (John Hattie) – дослідник в галузі освіти, який досліджував вплив різних педагогічних практик, включаючи соціально-емоційне навчання, на навчальні результати студентів (Barbara A. Gueldner, Kenneth W. Merrell, 2010).

Цілі соціально-емоційного навчання в освіті спрямовані на розвиток і покращення соціально-емоційних навичок та компетентностей студентів. Це важливий аспект освіти, який допомагає студентам стати більш адаптивними, емоційно стабільними, здатними до співпраці та розуміння інших. Основні цілі соціально-емоційного навчання включають:

- Розвиток емоційного інтелекту: Сприяння розумінню та управлінню власними емоціями, вміння розпізнавати емоції у себе та інших, а також вміння знаходити конструктивні способи вираження емоцій.

- Розвиток емпатії: Підтримка студентів у розвитку здатності поставитися на місце іншої людини, розуміти та сприймати її почуття, думки і переживання.

- Вміння взаємодіяти та спілкуватися: Розвиток навичок конструктивної співпраці, розв'язання конфліктів, адекватної комунікації та взаємодії з іншими.

- Розвиток соціальних навичок: Виховання вміння будувати позитивні стосунки з оточуючими, проявляти толерантність, розуміння й повагу до різних людей та культур.

- Розвиток саморегуляції: Навчання студентів контролювати свої емоції, вміння розпізнавати стресові ситуації та знаходити способи їх подолання.

- Розвиток позитивного ставлення до навчання та самооцінки: Сприяння розвитку позитивного мислення, впевненості у своїх здібностях.

Для вивчення готовності майбутніх учителів до впровадження соціально-емоційного навчання та розвитку свого соціально-емоційного інтелекту доктором педагогічних наук, професором кафедри педагогіки та психології Київського університету імені Бориса Грінченка Лавриченко Н. М. було проведено опитування серед студентів 1–5-х курсів. В опитуванні, що включало тематичний блок "Соціально-емоційний інтелект", було використано Google-анкету, розроблену на кафедрі педагогіки та психології Київського університету імені Бориса Грінченка, у рамках виконання планової науково-дослідної теми "Особистісно-професійний розвиток майбутніх педагогів в умовах реалізації нових освітніх стандартів". Отримані дані свідчать, що більшість майбутніх учителів, а саме 88,2%, висловили бажання збагачувати та розширювати свої знання у сфері соціально-емоційного інтелекту ще на етапі підготовки до педагогічної професії в університеті (Лавриченко Н. М., 2022).

Отже, вивчення соціально-емоційного навчання має велике значення, оскільки воно сприяє розвитку різних аспектів особистості, формує ключові соціальні та емоційні навички, які стають основою для успішного функціонування у суспільстві. У цьому підрозділі були проаналізовані теоретичні засади соціально-емоційного навчання, яке стає все більш актуальним і важливим аспектом освіти в сучасному світі та в Україні, особливо під час воєнного стану. Під час аналізу були розглянуті основні теоретичні підходи до соціально-емоційного навчання, зокрема

теорії емоційного інтелекту, теорії соціального навчання, теорії особистісного розвитку та інші. Виявлено, що ці теорії взаємодіють і мають свої внески в розумінні процесів соціально-емоційного навчання та його впливу на особистість студента. Учитель відіграє ключову роль у створенні підтримувального та заохочувального навчального середовища, в якому студенти можуть розвивати свої соціальні та емоційні навички. Тому дуже важливо запроваджувати соціально-емоційне навчання в освітній процес майбутніх учителів англійської мови.

Висновки до розділу 1

У першому розділі кваліфікаційної роботи було проведено аналіз теоретичних передумов навчання майбутніх учителів англійськомовного аудіювання з використанням ААК. В процесі дослідження були розглянуті такі питання: зміст, структура та цілі англійськомовної компетентності в аудіюванні; психолого-лінгвістичні особливості аудіювання як виду МД; автентична аудіокнижка як ефективний засіб формування аудитивної компетентності; та теоретичні засади соціально-емоційного навчання.

Перший підрозділ розкриває сутність АКА, визначає її основні компоненти, цілі та завдання, які стоять перед студентами під час вивчення англійської мови. Виявлено, що аудіювання є важливим мовним навичкою, яка дозволяє студентам розуміти та інтерпретувати автентичну мовленнєву інформацію.

Другий підрозділ зосереджується на психолого-лінгвістичних особливостях аудіювання, зокрема процесах сприйняття та розуміння мовленнєвої інформації. Досліджено когнітивні та психологічні аспекти аудіювання.

Третій підрозділ підкреслює важливість використання ААК в процесі формування аудитивної компетентності. Аналіз автентичних матеріалів показав, що вони надають унікальну можливість ознайомитися з різноманітними мовними ситуаціями та реальними мовними зразками, що сприяє формуванню вмінь розуміння різних діалектів та мовних варіантів.

Четвертий підрозділ аналізує теоретичні засади соціально-емоційного навчання та його вплив на процес вивчення аудіювання. Виявлено, що

впровадження соціально-емоційного навчання в освітній процес майбутніх учителів є ключовим фактором в підвищенні якості навчання та підготовки професійних кадрів.

На основі проведеного аналізу можна зробити висновок, що впровадження ААК в навчальний процес сприяє більш ефективному формуванню аудитивної компетентності студентів. Врахування психолого-лінгвістичних особливостей аудіювання дозволяє більш глибоко розуміти процеси сприйняття та інтерпретації мовленнєвої інформації. Окрім того, розвиток соціально-емоційного компонента навчання сприяє підвищенню мотивації та інтересу студентів до вивчення англійської мови, покращує якість їхнього академічного процесу та забезпечує здоровий психологічний клімат. Загалом, перший розділ підтверджує актуальність обраної теми та необхідність створення підсистеми вправ для навчання аудіювання на основі ААК та соціально-емоційного компонента навчання, а також розроблення моделі організації процесу навчання аудитивної компетентності у студентів, враховуючи вище загадані особливості.

РОЗДІЛ 2. ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО АУДІЮВАННЯ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ АВТЕНТИЧНИХ АУДІОКНИЖОК

2.1. Критерії добору автентичних аудіокнижок

На даному етапі нашого дослідження вважаємо доцільно описати критерії добору ААК. Слід нагадати, що ААК – це аудіокнига яка була створена не для цілей навчання, а для користування носіями мови і культури у реальному житті, та являє собою велике джерело знань. Тому використання ААК в навчальних цілях має свої особливі критерії добору.

Основні критерії для добору автентичних аудіокнижок, згідно з поглядами Мацневої О. А., включають ознаки мовного та звукового оформлення, змісту та структури, а також характеристики темпу мовлення і тривалості звучання, які використовуються для оцінки автентичних аудіокнижок (Мацнева О. А., 2009).

Білянська І. П. описує п'ять критеріїв добору ААК: професійне (художнє) озвучення, критерій репрезентативності, критерій зацікавленості, критерій доречності змісту та критерій відповідного рівня складності. *Професійне (художнє) озвучення* забезпечує гарантує точне відтворення культурних, національних, вікових, соціальних, психологічних, професійних і ситуаційних особливостей мовленнєвої поведінки персонажів, а також забезпечує слухачеві естетичне задоволення від прослуховування твору. Навіть високоякісний твір не зможе бути належним чином сприйнятим слухачем без відповідного художнього озвучення. *Критерій репрезентативності* визначає, що вибір конкретного твору обумовлюється його цілями. Ціллю може бути ознайомлення з особливостями мовлення в певній англomовній країні, соціокультурною інформацією, соціальними або професійними ситуаціями та відповідним дискурсом (діалект, жаргон, сленг і т.д.), а також рівнем спілкування. *Критерій зацікавленості* означає, що вибір ААК для формування аудитивної компетентності має базуватися на зацікавленості студентів у темі книги, що сприяє підвищенню їх мотивації і залученості до навчального процесу. *Критерій доречності змісту* передбачає можливість відмови від використання ААК, що містять описи інтимних сцен, насилля, жорстокості тощо, а також твори, що використовують ненормативну лексику або пропагують викривлені ідеали та цінності. *Критерій відповідного рівня складності* що вибір ААК для формування аудитивної компетентності має враховувати рівень знань і навичок студентів. Занадто складна книга може ускладнити процес навчання, тоді як занадто проста книга не сприятиме вдосконаленню навичок аудіювання студентів (Білянська І. П., 2018).

Черниш В.В. у своїх дослідження глибоко досліджує критерії добору ААК. Перший критерій добору ААК - *мовне та звукове оформлення*. Він охоплює ознаки мовного стилю, виразності мовлення, відтворення культурних та національних особливостей мовленнєвої поведінки персонажів. ААК повинна передати натуральність та автентичність мови, що відповідає реальним ситуаціям спілкування. Другий критерій - *зміст та структура*. Важливо, щоб ААК мала

цікавий та логічно-композиційно організований зміст. Це означає, що вона повинна мати послідовну структуру, яка допомагає чітко розуміти та насолоджуватися прослуховуванням. Зміст повинен бути цікавим, релевантним та стимулюючим для студентів. Третій критерій - *темп мовлення та тривалість*. Відтворення ААК повинно враховувати природну швидкість мовлення, а також оптимальну тривалість звучання, щоб забезпечити зручну аудиторну перевагу. Це допомагає студентам налагодити ритм прослуховування та краще сприймати інформацію. Четвертий критерій – *доступності ААК*. Цей критерій визначає рівень зрозумілості, простоти та доступності матеріалу для слухачів, а також доступності самої ААК в просторі інтернету чи мобільному застосунку. П'ятий критерій це *критерій новизни інформації (інформативності)*. ААК повинна представляти нові факти, ідеї, дослідження або погляди на певну тему. Це дозволяє студентам отримувати свіжу та актуальну інформацію, розширювати свої знання та розуміння світу навколо. ААК мають бути інформативними та цікавими для слухачів. Критерії новизни інформації (інформативності) визначають рівень актуальності та цінності наданої інформації, яка міститься у вибраній аудіокнизі. Цей критерій передбачає урахування:

- Актуальності інформації: ААК повинна містити актуальну інформацію, яка відповідає сучасним тенденціям, проблемам та інтересам аудиторії. Вона повинна стимулювати слухачів до діалогу, обговорення та роздумів.
- Різноманітності тематики: Вибір ААК повинен охоплювати різні тематики, що дозволяє розширити кругозір та знання слухачів. Різноманітність тематики сприяє розвитку лексичного запасу, розумінню культурних особливостей та розширенню світогляду.
- Якості і достовірності інформації: ААК повинна мати достовірну інформацію, підтверджену авторитетними джерелами. Це дозволяє студентам отримувати надійну інформацію та розвивати критичне мислення.
- Практичної реалізації: Аудіокниги можуть містити корисні поради, інструкції, приклади та вправи, які допомагають слухачам застосовувати отриману

інформацію на практиці. Це сприяє активному використанню мовленнєвих навичок та зміцненню вміння спілкуватися англійською мовою.

- Інтересу та мотивації: ААК повинна викликати інтерес та мотивацію слухачів до прослуховування та подальшого розвитку аудіювання. Це може досягатися за допомогою новизни інформації, що міститься в ААК, захопливого сюжету, захоплюючої мови та неоднозначних діалогів, над якими цікаво задуматись (Черниш В. В., 2001, 25).

Мартиненко О.Є. у своїх дослідженнях *виділяє критерій відповідності програмним вимогам*. Цей критерій є важливим критерієм при виборі ААК для використання у навчальному процесі. Цей критерій оцінює, наскільки матеріал відповідає вимогам навчальної програми та має потрібний зміст для досягнення навчальних цілей. Основні аспекти, які слід враховувати в рамках цього критерію, включають:

- Змістова відповідність: Аудіокнига повинна містити тематику, яка відповідає навчальним програмам та меті навчання. Наприклад, якщо програма фокусується на підготовку до спеціальної галузі, то ААК повинна містити матеріал, що стосується цієї галузі.

- Рівень складності: Аудіокнига повинна відповідати рівню знань та навичок студентів. Це означає, що матеріал повинен бути не надто складним, щоб студенти могли ефективно розуміти його та працювати з ним.

- Функціональність: Аудіокнига повинна допомагати розвивати конкретні навички та вміння, які передбачені програмою. Наприклад, якщо навчальна програма покликана розвивати навички розуміння мовлення, ААК повинна містити відповідні тексти та завдання.

- Культурна адаптація: Аудіокнига повинна бути адаптована до культурного контексту, з яким стикаються студенти. Це включає врахування мовних особливостей, культурних висловів та нюансів, що допоможуть студентам краще розуміти та сприймати мовлення.

- **Доступність:** Аудіокнига повинна бути доступною та легко доступною для використання в навчальному середовищі. Це означає, що матеріал повинен бути доступний у форматі, який може бути відтворений на комп'ютерах, планшетах або інших пристроях, що використовуються у навчанні (Мартиненко О. Є., 2015).

У даному підрозділі були розглянуті критерії, які варто враховувати при відборі ААК для використання в навчанні англійськомовного аудіювання. Ці критерії є важливими, оскільки допомагають забезпечити високу якість аудіоматеріалу, що покращує ефективність навчального процесу та розвиток навичок аудіювання у студентів. Врахування цих критеріїв сприятиме вибору відповідних ААК, які не тільки підтримують розвиток навичок аудіювання але і покращують загальну якість навчального процесу.

2.2. Підсистема вправ для навчання англійськомовного аудіювання за допомогою автентичних аудіокнижок

Наступним кроком нашого дослідження є характеристика етапів роботи з ААК, опис типів і видів вправ для навчання англійськомовного аудіювання за допомогою ААК та розробка підсистеми вправ.

Наша підсистема вправ буде базуватися на традиційній формулі, що поділяють більшість методистів щодо етапів роботи з аудіотекстом. Згідно з нею виокремлюється три етапи: дотекстовий (pre-listening), текстовий (listening), післятекстовий (after listening). Дотекстовий етап роботи з ААК надає настанову та налаштовує на вмотивовану роботу. Цей етап передуює прослуховуванню аудіотексту і підготовлює студентів до розуміння його змісту. Студенти ознайомлюються з темою, активізують свої передбачення, активізують вже відомі лексичні та граматичні структури, а також навчаються передбачати зміст тексту на основі заголовків, картинок або ключових слів. Також бажано використовувати завдання на активацію попередніх знань, прогнозування та мотивацію. Текстовий етап роботи з ААК включає безпосередньо слухання ААК. Студенти активно слухають текст з метою розуміння основної ідеї, деталей, ключових фраз або інформації. Важливо забезпечити студентів якісним аудіюванням та контекстними

вправами, запитаннями по змісту або завданнями на розуміння. Післятекстовий етап передбачає контроль розуміння змісту прослуханого аудіоматеріалу. Після прослуховування студенти переходять до післятекстового етапу, де розширюють своє розуміння і практикують набуті знання. Цей етап може включати різноманітні завдання, такі як уточнення вимови, заповнення пропусків, обговорення, ролеві ігри, написання есе на основі почутого, порівняння інформації, тощо. Ця формула дозволяє структурувати роботу з аудіотекстами, дати студентам необхідні навички та забезпечити більш ефективне вивчення англійської мови через прослуховування ААК.

Аналізуючи дослідження таких науковців як Ніколаєва С. Ю., Черниш В. В., Бігич О. Б., Заболотна М. І., Білоус С. В., та інші під час розробки нашої підсистеми вправ ми спираємось на загальноприйняту в методиці викладання іноземних мов та культур типологію вправ за певними критеріями, а саме:

- За критерієм спрямованості вправи на прийом або видачу інформації (рецептивно-репродуктивні, рецептивно-продуктивні вправи);
- За критерієм «комунікативності» (комунікативні, умовно-комунікативні, некомунікативні);
- За характером виконання (усні, письмові);
- За функціональністю у навчальному процесі (тренувальні, контрольні);
- За місцем виконання (аудиторні, домашні);
- За ступенем керованості (повне керування, часткове керування, мінімальне керування);
- За участю рідної мови (одномовні);
- За способом виконання (фронтальні, індивідуальні, парні, у малих групах);
- За наявністю/відсутністю опор (з опорою, без опори).

Також досліджуючи роботи таких зарубіжних науковців як Майкл Рост, Джилл Хадфілд, Джек Ричардс, Джоан Саслов-Олсен та Шері Стірлінг, під час розробки нашої підсистеми вправ ми беремо до уваги наступні типи та види вправ:

- *Завдання на загальне розуміння.* Студенти слухають аудіотекст і відповідають на загальні питання про його зміст. Наприклад, визначити головну ідею тексту, зрозуміти основні події чи визначити основних персонажів.

- *Завдання на детальне розуміння.* Студенти слухають аудіотекст і відповідають на запитання, що стосуються деталей, фактів, послідовності подій тощо. Це допомагає вдосконалити увагу до дрібниць та розвинути точність розуміння тексту.

- *Вправи на розуміння інформації за контекстом.* Студенти визначають значення незнайомих слів чи висловів за контекстом аудіотексту.

- *Вправи на визначення тону чи емоційної інтонації.* Студенти визначають емоційний тон аудіотексту або настроїв говорячої особи, використовуючи контекст, інтонацію та мовні засоби.

- *Завдання на послідовність.* Студенти слухають аудіотекст і впорядковують події або дії в правильній послідовності.

- *Завдання на заповнення пропусків.* Студенти слухають аудіотекст з пропусками і повинні заповнити їх правильними словами або фразами.

- *Вправи на висловлювання особистої думки.* Студенти слухають аудіотекст і висловлюють свою особисту думку, реагуючи на почуте (Rost M., 2002).

Склярєнко Н.К. вважає, що загальноприйнятою у сучасній методиці навчання АКА є система вправ, що складається з двох підсистем – для формування мовленнєвих навичок аудіювання та для розвитку мовленнєвих умінь аудіювання (Склярєнко Н. К., 1999). Ми пропонуємо включити до загальноприйнятої схеми третій компонент, такий як «вправи для розвитку емоційно-етичної компетентності», емоційно-етична компетентність є складовою професійної підготовки та діяльності майбутнього учителя та продуктом формування соціально-емоційного навчання, детально про доцільність та важливість даного компоненту було описано у підрозділі 1.4 першого розділу кваліфікаційної роботи.

Розроблена нами підсистема вправ для формування аудитивної компетентності включає три комплекси: I) вправи для формування мовленнєвих

навичок аудіювання (A1) і II) вправи для розвитку мовленнєвих умінь аудіювання (A2), III) вправи для розвитку емоційно-етичної компетентності (A3) (див. рис. 2.1.).

Підсистема вправ для формування аудитивної компетентності:

Комплекс вправ для формування мовленнєвих навичок аудіювання (A1)

Група I (A1a): Вправи для формування слухо-вимовних навичок (слухові навички).

Група II (A1б): Вправи для розширення лексичного запасу та розуміння нових слів та виразів (лексичні навички).

Група III (A1в): Вправи для вдосконалення граматичних структур і синтаксичного розуміння (граматичні навички).

Комплекс вправ для розвитку аудитивних умінь (A2)

Група I (A2a): Вправи для виявлення деталей і конкретної інформації в тексті (уміння виділяти та розпізнавати конкретні деталі, факти, цифри, дати тощо в аудіотексті).

Група II (A2б): Вправи для пошукового розуміння і визначення відносин між ідеями та подіями в тексті (пошукове уміння).

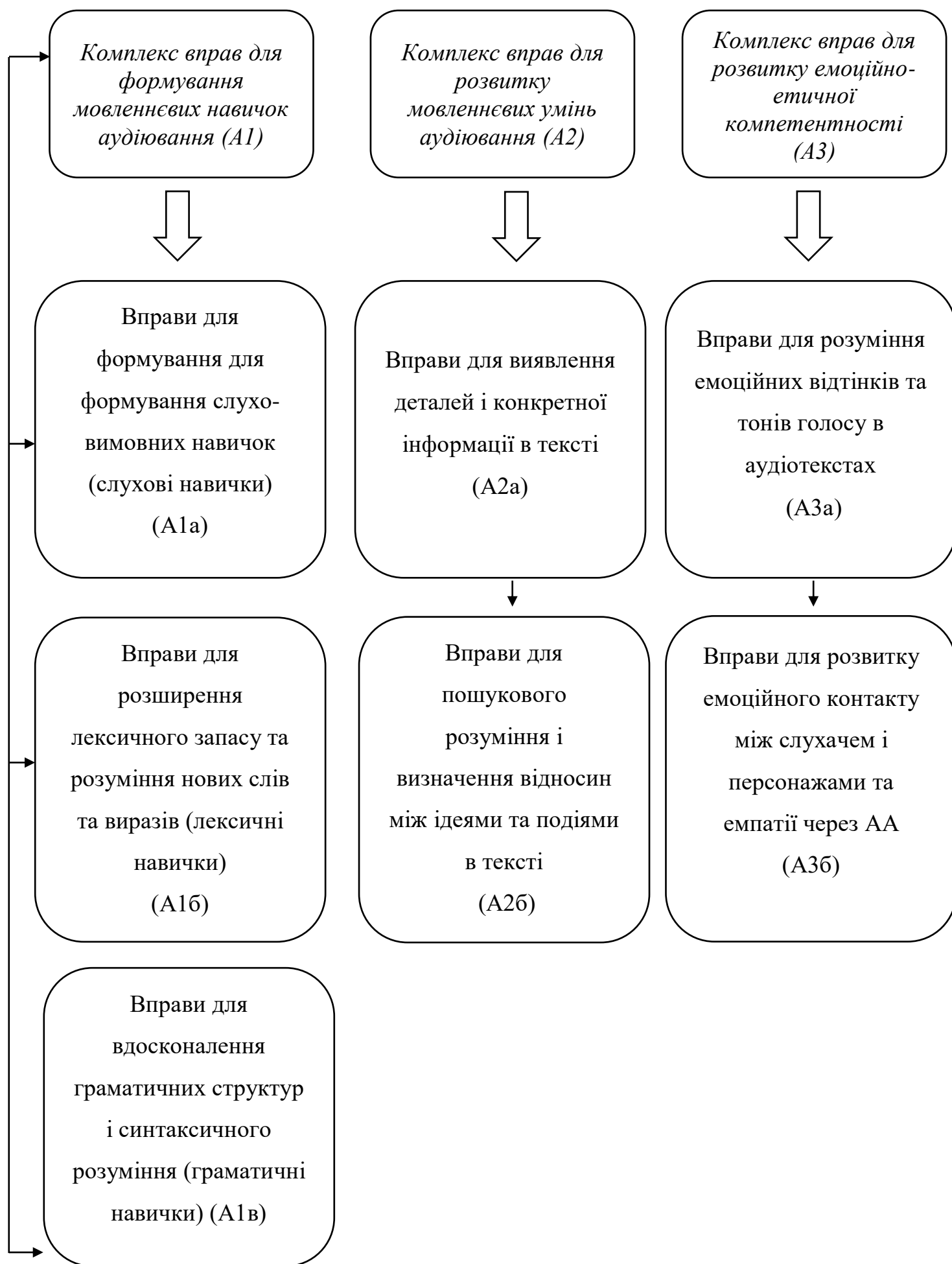
Комплекс вправ для розвитку емоційно-етичної компетентності (A3)

Група I (A3a): Вправи для розуміння емоційних відтінків та тонів голосу в аудіотекстах.

Група II (A3б): Вправи для розвитку емоційного контакту між слухачем і персонажами та емпатії через ААК.

Кожна група вправ спрямована на розвиток конкретних навичок і умінь. Використовуючи цю систему вправ, студенти зможуть поліпшити свою АКА, розширити свій словниковий запас, розвинути уміння розуміти соціальні та емоційні аспекти мовлення. Кожна група вправ сприяє глибшому розумінню та сприйняттю аудіотекстів із соціально-емоційним складником.

Рис 2.1.

Проаналізувавши етапи роботи з аудіотекстом, розглянувши види і типи вправ ми розробили підсистему вправ для навчання аудіювання на основі ААК, а саме на основі твору «Поліанна» автором якого є Елеонор Портер. Ми відібрали 3 глави, які відповідають усім вимогам до автентичних аудіотекстів, а саме : «The Game», «A Surprise for Mrs Snow» та «The Game and its Player». Наша підсистема вправ створена для студентів 2-го курсу і вона представлена нижче. Прослухати ААК можна за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=GCnXX6euVxY>

The Game

Pre-listening

Wordlist

Positive – (adjective) having a good or constructive quality or characteristic.

Crutches – (noun) Devices used to support and assist a person in walking when they have an injury or disability affecting their legs or feet. Crutches typically consist of two poles or sticks that are placed under the arms and used to bear weight and provide stability while walking.

Freckles – (noun) small, light brown spots or patches that appear on the skin, especially on the face, arms, and shoulders. Freckles are caused by an increased production of the pigment melanin and are often more visible on individuals with fair or light skin.

Lonesome – (adjective) Feeling lonely or sad because of being alone or lacking companionship. It is a state of being without the presence or company of others, often accompanied by a sense of isolation or longing for connection.

Attitudes – (noun) a settled way of thinking or feeling about something, typically reflected in a person's behavior.

Grateful – (adjective) feeling or showing appreciation or thanks.

Perspective – (noun) a particular way of viewing things or understanding a situation; a standpoint or point of view.

Resilience – (noun) the ability to recover quickly from difficulties or setbacks; the capacity to bounce back and adapt in the face of challenges.

Empathy – (noun) the ability to understand and share the feelings, thoughts, and experiences of another person.

Obligated – (adjective) being under moral or legal obligation; required or compelled to do something because of a sense of duty or gratitude.

Attic Room – (noun) a room or living space located in the uppermost part of a house, typically directly under the roof. Attic rooms are often used for storage or as an extra living space and may have sloping ceilings or limited headroom.

Exercise 1. Look at the title of the chapter and the pictures below. Say what idea it can convey.

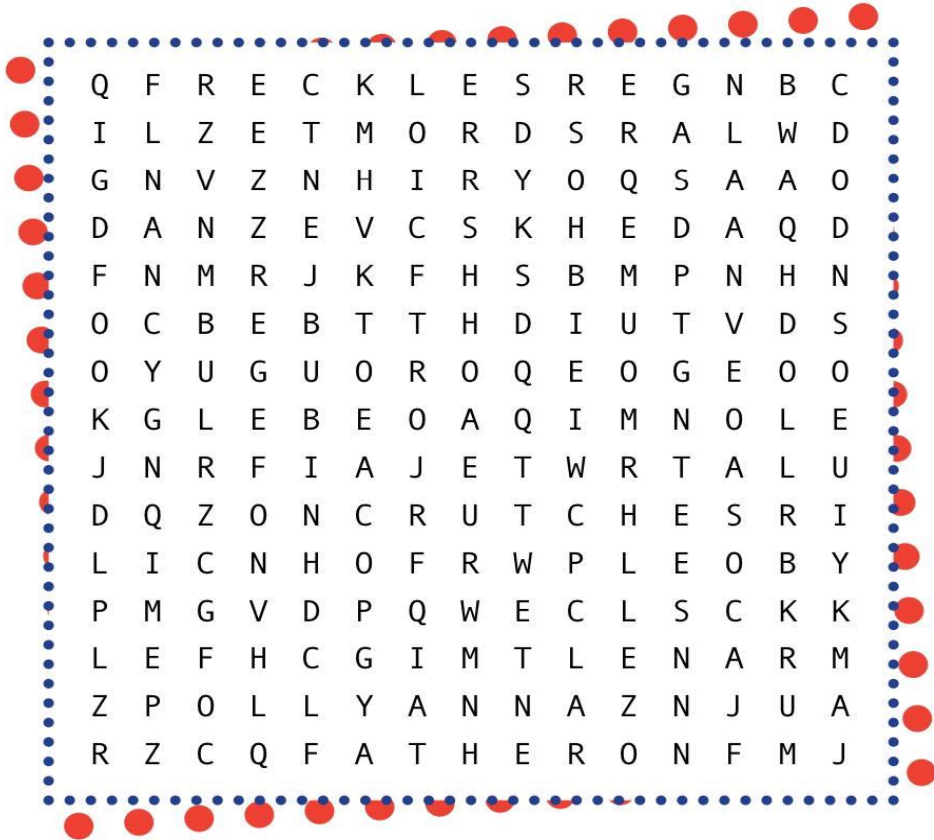

Exercise 2. Look at the pictures below and brainstorm and write down any words, phrases, or ideas that come to mind when you think of the "Glad Game."

Example associations and connections for the "Glad Game": Optimism; Positive thinking; Gratitude; Turning negatives into positives; Counting blessings; Changing perspectives; Seeing the good in every situation; Spreading happiness; Joyful mindset; Overcoming challenges with a positive attitude.

Exercise 3. Circle each word from the list in the puzzle. The words can go in any direction.

CRUTCHES	FATHER	GAME	MISSIONARY	NANCY
DOLL	FRECKLES	GLAD	BARREL	POLLYANNA

Listening

Exercise 1. Circle the correct answer to each question.

1. *What had Pollyanna asked for when she got the crutches?*

- A. a skirt
- B. a doll
- C. a puppy dog
- D. a wheelchair

2. *Why was Pollyanna glad she didn't have a looking-glass?*

- A. because there was no room for one
- B. because no one else did
- C. because she wouldn't see her freckles in it
- D. because she didn't have to see her ugly dresses

3. *How did Aunt Polly punish Pollyanna?*

- A. made her sleep in attic room
- B. did not give the doll
- C. Made Pollyanna eat milk and bread instead of dinner
- D. Yelled

4. *What did Pollyanna say was a thing "almost too hard" to find something to be glad about?*

- A. The doll was broken.
- B. She didn't like her aunt.
- C. About sleeping all along in attic room
- D. Her father had gone to Heaven.

Exercise 2. Answer each question below.

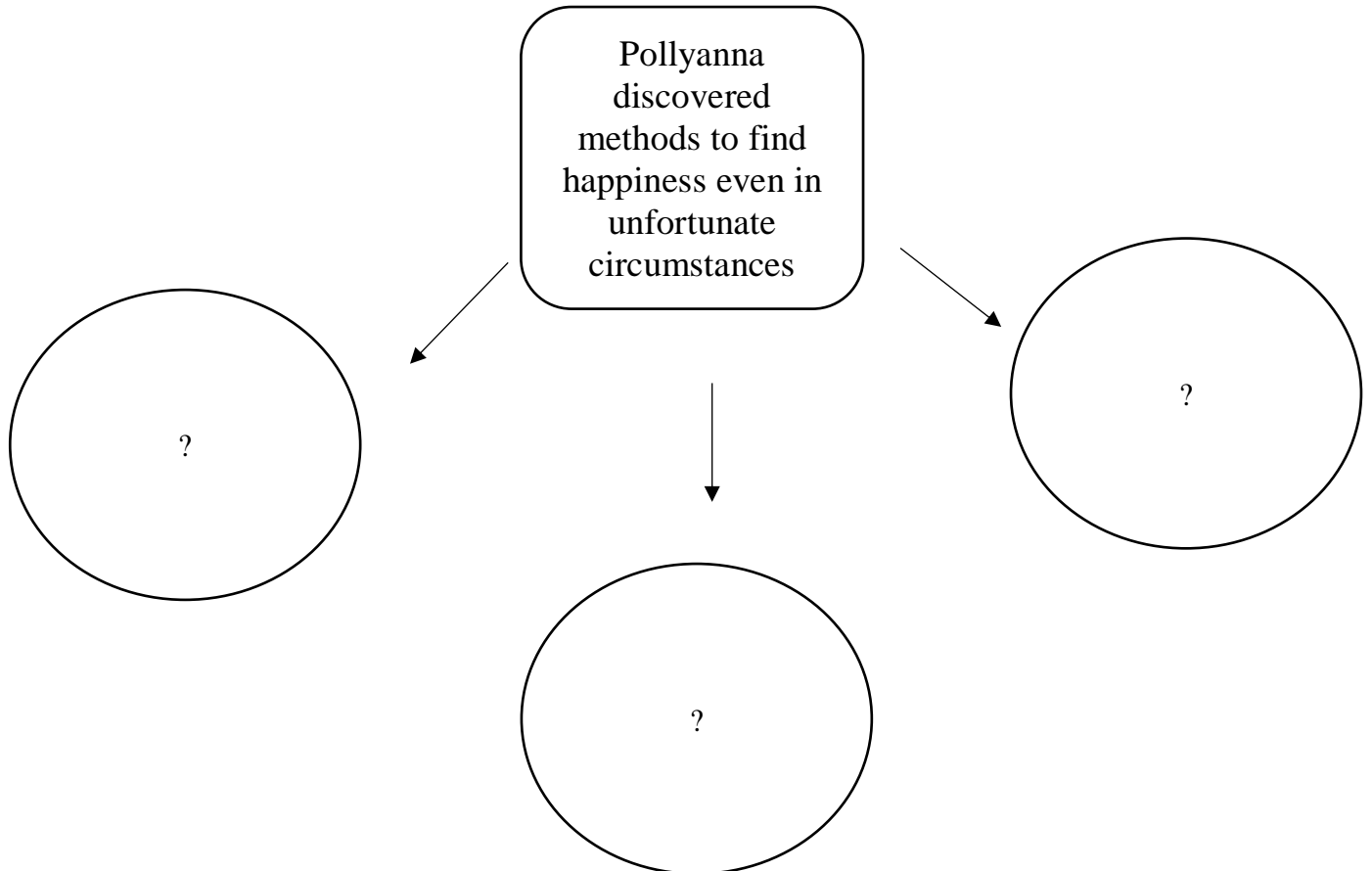
1. Why was Pollyanna glad about the crutches?

2. Why did Aunt Polly punish Pollyanna?

3. Who taught Pollyanna the Glad Game?

4. Why did Pollyanna start playing the Glad Game?

Exercise 3. Below is one of the main ideas of the chapter. Write three ideas from the chapter that support this main idea.

After listening

Exercise 1. When an author includes dialogue or conversations in their writing, they frequently employ various synonyms for the word 'said.' This approach enhances the clarity and engagement of the text. In the excerpt from the book Pollyanna, Eleanor Porter utilizes a wide array of alternatives for the term "said." Provided below is a list of words; please circle those that can be substituted for 'said.'

declared

added

looked

exulted

rejoined	breathed	jumped	maintained
growled	admitted	crowed	crowed

Exercise 2. Circle True or False for each statement.

1. Pollyanna discovers a means to find joy in every situation, regardless of the circumstances.

T F

2. Nancy didn't want to play the "glad game" with Pollyanna.

T F

3. Pollyanna felt disappointed about having bread and milk for dinner.

T F

4. Due to the excessive heat, Aunt Polly permitted Pollyanna to leave the windows open.

T F

5. Pollyanna did not get love and compassion from Aunt Polly.

T F

6. Pollyanna chose to sleep on the rooftop to enjoy the nighttime view of the stars.

T F

7. Out of deep affection for Pollyanna, Aunt Polly provided her with a new bedroom.

T F

Exercise 3. Rearrange the words on the left with a word on the right that possesses the opposite meaning.

merrily	unhappy
disappointed	sadly
terrified	terrible
splendid	pleased
confused	relaxed
extraordinary	understanding

glad	normal
ungrateful	thankful

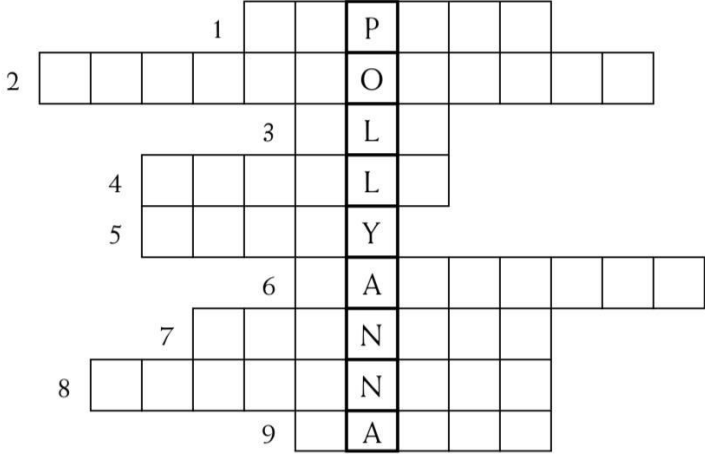
Exercise 4. Fill in the table. Decide about whom it was said and tick (✓) it.

	Nancy	Pollyanna	Miss Polly
Yes. You see I'd wanted a doll, and father had written them so; but when the barrel came the lady wrote that there hadn't any dolls come in, but the little crutches had.			
Well, goodness me! I can't see anythin' ter be glad about - gettin' a pair of crutches when you wanted a doll!			
What a most extraordinary child!			
Well, upon my soul!			
Well, I must say I can't see any game about that, about that.			
That was a hard one, at first,' she admitted, 'specially when I was so kind of lonesome. I just didn't feel like playing the game, anyway, and I had been wanting pretty things, so! Then I happened to think how I hated to see my freckles in the looking-glass, and I saw that lovely picture out the window too; so then I knew I'd found the things to be glad about.			

<p>You see, when you're hunting for the glad things, you sort of forget the other kind - like the doll you wanted, you know.</p>			
--	--	--	--

Exercise 5. Discuss and identify the predominant emotions or emotional shades present in the speaker's tone of voice (Pollyanna, Nancy, Miss Polly).

Exercise 6. Choose the correct words from the box to complete the puzzle below. Make up a conditional sentences with each word.

FLY	RECOGNISE	CURTAIN	BREATH	EAGER
WONDER	EXPECT	RELATIONSHIP	EMBRACED	
DAUGHTER	LOVELY	FURNISH	NIECE	REPLY
STIFF				

Exercise 7. Let's play a Glade Game, write under each picture why you can be happy under these circumstances.

1. _____

2.

3.

4.

5.

6. _____

Exercise 8. Discuss the questions below (Questions about Pollyanna).

1. How did the character's experience make you feel?
2. What challenges or emotions do you think the character might be facing?
3. How would you react or feel if you were in the character's position?

Exercise 9. Discuss the questions below.

1. How do you think the Glad Game can help in difficult situations?
2. What are some benefits of focusing on the positive aspects of a situation?
3. Can you share an example of how practicing the Glad Game has changed your perspective?
4. Are there any challenges in applying the Glad Game to everyday life? How can they be overcome?

Exercise 10. Write down your personal experiences with finding positivity in challenging circumstances.

A Surprise for Mrs Snow

Pre-listening

Wordlist

Lamb broth – (noun) a soup or broth made from lamb meat or bones.

Calf's-foot jelly – (noun) a jelly-like dessert made from boiled calves' feet, often sweetened and flavored.

Deaf – (adjective) partially or completely lacking the ability to hear.

Triumphantly – (adverb) in a manner indicating great victory, success, or achievement.

Reckon – (verb) to consider or regard something in a particular way; to calculate or estimate.

Profitable – (adjective) yielding profit, beneficial, or advantageous.

Folks – (noun) people, often referring to family or a group of individuals.

Cheerfulness – (noun) the quality or state of being cheerful, characterized by optimism and a positive attitude.

Sunshine – (noun) the direct light and warmth that comes from the sun.

Brighten – (verb) to make or become brighter or more radiant, to enhance or uplift.

Gratitude – (noun) a feeling of thankfulness and appreciation.

Heartwarming – (adjective) causing feelings of happiness and warmth, emotionally uplifting.

Enthusiasm – (noun) intense and eager enjoyment, interest, or approval.

Curiosity – (noun) a strong desire to know or learn something, an eager interest or inquisitiveness.

Baffling – (adjective) puzzling or confusing, causing difficulty in understanding.

Exercise 1. Answer the questions.

1. Who do you think Mrs. Snow is?
2. What do you think the surprise for Mrs. Snow might be?
3. What emotions do you think the surprise will evoke?

Exercise 2. Look at the picture and describe the psychological portrait of this woman.

Listening

Exercise 1. Answer each question below.

1. What did Pollyanna bring to Mrs. Snow?

2. Why did Mrs. Snow have a lack of appetite?

3. What did Pollyanna advise Mrs. Snow to find joy in?

4. What did Nancy consistently prepare for Mrs. Snow?

5. Why did Mrs. Snow remain in bed throughout the day?

6. What the surprise for Mrs. Snow was?

Exercise 2. Circle True or False for each statement.

1. Mrs. Snow should be glad that she can hear the music waking her up, because she is not deaf.

T F

2. Mrs. Snow loves music.

T F

3. Mrs. Snow was happy when she heard why she should be happy according to Pollyanna

T F

4. Mrs. Snow loved Lamb broth more than anything else.

T F

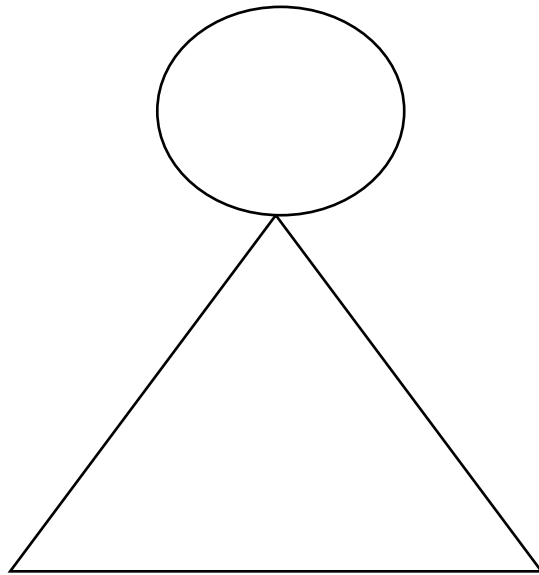
5. Mrs. Snow always opened the windows to let in fresh air.

T F

6. Pollyanna's words brought tears to Mrs. Snow's eyes.

T F

Exercise 3. Write as many adjectives as you can that describe Mrs. Snow, fill in the shape with them.

Exercise 4. Fill the gaps.

- The game?

Pollyanna _____ her hands.

-There! I 'most forgot; but I've thought it up, Mrs Snow - what you can be glad about.

-Glad about! What do you mean?

-Why, I told you I would. Don't you remember? You asked me to tell you something to be _____. Glad, you know, even though you did have to lie here abed all day.

-Oh!- _____ the woman. 'That? Yes, I remember that; but I didn't suppose you were in earnest any more than I was.'

-Oh, yes, I was - nodded Pollyanna _____ and I found it, too. But it was hard. It's all the more fun, though, always, when it is hard. And I will _____, honest to true, that I couldn't think of anything for a while. Then I got it.

-Did you, really? Well, what is it? -Mrs Snow's voice was _____ polite.

Pollyanna drew a long breath.

-I thought - how glad you could be - that other folks weren't like you - all sick in bed like this, you know - she announced _____.

Mrs Snow stared. Her eyes were _____.

- Well, really! she ejaculated, in a not quite _____ tone of voice.

- And now I'll tell you the game - proposed Pollyanna, _____ confident. Tell be just lovely for you to play - it'll be so hard. And there's so much more fun when it is hard! You see, it's like this.' And she began to tell of the _____ _____, the crutches and the doll that did not come.

After listening

Exercise 1. Match the words on the left to the words on the right.

long	mind
become	attention
playing	an idea
pay	ice
to come up with	for
never	nurse
under the	acquainted
from God knows	where
on friendly	terms
break the	influence

Exercise 2. Fill in the table. Decide about whom it was said and tick (✓) it.

	Mrs. Snow's	Pollyanna	Miss Polly
I'd always wanted them and hadn't had them, I suppose. Oh, we'd had two rugs in the barrels, but they were little, you know, and one had ink spots, and the other holes; and there never were only those two			

pictures; the one fath - I mean the good one we sold, and the bad one that broke.			
I am gratified that you like the change, of course; but if you think so much of all those things, I trust you will take proper care of them.			
I thought - how glad you could be - that other folks weren't like you.			
I lost my nap this morning. Nellie Higgins next door has begun music lessons, and her practising drives me nearly wild. She was at it all the morning - every minute! I'm sure, I don't know what I shall do!			
Very poorly, thank you.			

Exercise 3. Discuss and identify the predominant emotions or emotional shades present in the speaker's tone of voice (Pollyanna, Mrs. Snow's, Miss Polly).

Exercise 4. Match the words with their correct definitions.

1.Murmured	a) to speak or utter softly, often in a low, indistinct voice.
2.Nodded	b) to make a quick, sharp intake of breath, usually in reaction to surprise or shock.
3.Rejoined	c) to make a statement or declaration publicly or officially.
4.Laughed	d) to show agreement or understanding by moving the head up and down.

5. Announced	e) to return or come back to a previous position or situation.
6. Expressed	f) to show amusement, mirth, or joy by making sounds or movements.
7. Concerned	g) to show compassion or understanding towards
8. Sympathy	someone's difficulties or sadness.
9. Gaped	h) to stop someone or something from speaking or happening momentarily.
10. Interrupted	i) to convey or communicate thoughts, feelings, or opinions.
11. Apologized	j) to express regret or remorse and acknowledge responsibility for a mistake or wrongdoing.

Exercise 5. Answer each question below.

1. Describe Mrs. Snow's illness and its impact on her perception of the world.
2. How does Mrs. Snow's inability to see any gladness affect her daily life?
3. How Pollyanna's optimism and the "Glad Game" influenced Mrs. Snow's illness?
4. What do you think might help Mrs. Snow change her perspective and find gladness despite her condition?

Exercise 6. Discuss the following points.

1. Share your thoughts on the idea of rejoicing in the happiness of others when we don't have it ourselves. Is it challenging or easy for you to do so? Why?
2. Discuss the potential benefits of finding joy in others' happiness despite our own circumstances.
3. Share personal experiences or examples where you have felt happy for someone else's success or happiness despite not having it yourself.

4. Discuss strategies or approaches that can help us genuinely rejoice in the happiness of others.
5. How can we cultivate empathy and shift our focus from our own situations to celebrating others?
6. Reflect on the impact of supporting and celebrating others on our own well-being and relationships.

Exercise 7. Retell the text as if you were:

- a) Mrs. Snow's
- b) Pollyanna

The Game and its Player

Pre-listening

Wordlist

Distress – (noun) a state of extreme sorrow, pain, or worry; a feeling of being overwhelmed or troubled.

Accident – (noun) an unexpected event that causes harm, injury, or damage unintentionally.

Helplessly – (adverb) in a way that lacks the ability or power to take action or control a situation.

Condition – (noun) the state or physical well-being of a person, object, or situation.

Sick – (adjective) being in poor health or experiencing illness or disease.

Blessed – (adjective) highly favored or fortunate; experiencing or expressing gratitude for divine favor or protection.

Divorce – (noun) the legal termination or dissolution of a marriage.

Empathy – (noun) the ability to understand and share the feelings, emotions, or experiences of another person.

Compassion – (noun) a deep feeling of sympathy and concern for the suffering or misfortune of others, along with a strong desire to alleviate it.

Understanding – (noun) the capacity to comprehend or grasp the thoughts, feelings, or circumstances of someone else, often leading to empathy.

Perspective-taking – (noun) the act of mentally putting oneself in another person's position to understand their point of view and feelings.

Kindness – (noun) the quality of being friendly, generous, and considerate towards others, often stemming from empathy.

Sympathy – (noun) a feeling of pity or sorrow for someone else's hardship or suffering, without necessarily experiencing the same emotions.

Support – (noun) assistance, encouragement, or help given to someone in need, often driven by empathy and a desire to alleviate their difficulties.

Connection – (noun) a sense of relating to or being linked with another person, often fostered through empathy and understanding.

Exercise 1. Match the conditional sentences (A) with their corresponding results (B).

A	B
<p>If Pollyanna plays the "Glad Game" every day,</p>	<p>a. the atmosphere in the town becomes more cheerful.</p>
<p>If Aunt Polly learns to appreciate the small joys in life,</p>	<p>b. she will find happiness even in difficult situations.</p>
<p>If the townspeople embrace Pollyanna's positive attitude,</p>	<p>c. Aunt Polly's perspective on life will change.</p>
<p>If Nancy shares her own glad moments with others,</p>	<p>d. they will be inspired to find gladness in their own lives.</p>

Exercise 2. Rewrite the given sentences, changing the condition or the result. Use your creativity to come up with different scenarios based on the book Pollyanna.

- 1.If Pollyanna never moves to the town, the community will remain gloomy.
- 2.If Aunt Polly never discovers Pollyanna's game, she will miss out on a new perspective.
- 3.If Pollyanna stops playing the "Glad Game," her positive influence will diminish.

4.If the townspeople reject Pollyanna's optimism, they will lose the chance for a more joyful existence.

Listening

Exercise 1. Fill the gaps.

- Polyanna, do you know a Mrs. Tarbell?'

- Oh, yes. I love Mrs. Tarbell. She's sick, and awfully sad, and she's at _____, and takes long walks. We go together. I mean - we used to? Pollyanna's voice broke, and two big tears _____ her cheeks.

Miss Polly cleared _____ hurriedly.

-Well, she's just been here, dear. She left a message for you - but she wouldn't tell me what it meant. She said to tell you that Mrs. Tarbell is glad now.

Pollyanna _____ her hands softly.

-Did she say that - really? Oh, I'm so glad!

- But, Pollyanna, what did she mean?

-Why, it's the game, and - Pollyanna _____, her fingers to her lips.

-What game?

- N-nothing much, Aunt Polly; that is - I can't tell it unless I tell other things that - that I'm not to speak of?

It was on Miss Polly's tongue to question her niece _____; but the obvious _____ on the little girl's face stayed the words before they were _____.

Exercise 2. Answer each question below.

1. Why didn't Miss Polly know about the Glade Game?

2. How did Pollyanna and the Glade Game influence Mrs. Tarbell?

3. Who is Mrs. Payson?

4. Why was Mrs. Snow 's daughter grateful to Pollyanna?

5. Why was Pollyanna waiting to meet Mr. Ford?

Exercise 3. Who said that? Match the sentences with the names of the characters.

Mrs. Snow

a. I'm glad and I've put on a bit of color.

John Pendleton

b. I'm glad now

Mrs. Tarbel

c. She has her arms and legs and is glad to think

Mrs. Benton

d. I shall adopt him, she will be glad to know

After listening

Exercise 1. Guess who is in the picture and write a short description for this character.

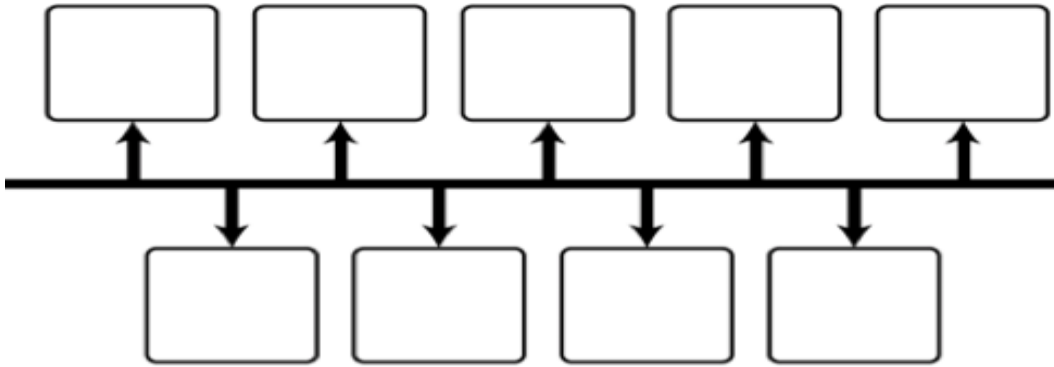

Exercise 2. Summarize this chapter. Divide into pairs or small groups and collectively write a concise summary of the chapter in a few sentences or a paragraph.

Exercise 3. Divide the chapter into 9 mini-parts and write them in the correct sequence.

Exercise 4. What are some things that bring happiness or joy to people? Circle each word from the puzzle.

R G L Z C U E I Z H D F H F M H J I Q O
 P M S O L R L W D Y R E T E C O X E T S
 D M E T O K N T M I C A L Q S M T R N Z
 L M L Q T H K E E W A O A S Z E R F J R
 O O A Y H D C N W A E Z E Y L I M A F Y
 H L V L I D D S J N M N H O R U E A X T
 M T W E N S Q Z D J I K B A R Y I Q M V
 P F S P G R Z R P P J Q Q J K C O O W M
 L Z L O L Z Y S P A D O L Q F B D A Y I
 T V A X W K B A Y N T G G K I S S K L W
 B P T E A C H E R S P I K S I T G M K A
 M C C T K H W N B E M W E W F O O D Y M
 I L H T A I E R T Q M V N N Y Y F B J Y
 W S B F K F K S U X H W V A C Q S Q S J
 K H Y I X C W W M N A D S K D E X L G R

Exercise 5. Fill in the table.

Widow, adoption, colorful, regrettable, divorce, quarrels, kindness, appreciate, cheerful, awfully, compassion, positive thoughts.

Word	Meaning
1.	
2.	
3.	

Exercise 6. Fill in the table. Try to identify the emotions conveyed by the voice and your own impressions from what you heard.

predominant emotions of voice _____	speed of speech _____
Mrs. Snow 's daughter	
tone of voice _____	your personal impressions and emotions _____

predominant emotions of voice _____	speed of speech _____
Mrs. Payson	
tone of voice _____	your personal impressions and emotions _____

predominant emotions of voice _____	speed of speech _____
Mrs. Tarbel	
tone of voice _____	your personal impressions and emotions _____

Exercise 7. Discuss how does Pollyanna's positive outlook influence the townspeople around her? Reflect on the importance of spreading positivity and optimism in a community.

Отже, у даному підрозділі ми описали типи і види вправ для формування аудитивної англійськомовної компетентності та представили нашу власну підсистему вправ для навчання англійськомовного аудіювання на основі ААК студентів 2-го курсу.

2.3. Модель організації процесу навчання аудитивної компетентності у студентів другого курсу

Однією з ключових складових сучасної освіти є розробка ефективних та інноваційних моделей навчання, які сприяють оптимальному розвитку студентів із урахуванням сучасних вимог та викликів. Зокрема, процес навчання є складним, що вимагає комплексного підходу до організації, методів та засобів, спрямованих на формування компетентностей учнів. Модель організації процесу навчання - це структурований та систематизований підхід до організації навчального процесу з метою досягнення певних навчальних цілей та результатів. Головною метою моделі організації навчання є оптимізація навчального процесу та підвищення якості освіти. Питання моделі навчання було розглянуто багатьма методистами та науковцями, що призвело до різних визначень. Проте, наша думка полягає в тому, що визначення Черниш В.В. є найбільш точним та змістовним. Чернишем В.В. описує модель навчання як складну систему та образ навчально-педагогічного процесу, що складається з елементів і блоків, і спрямована на формування компетентності студентів. (Черниш В. В., 2011).

Запропонована підсистема вправ реалізована тільки за умови врахування таких параметрів:

- 1) об'єкт навчання;
- 2) мета навчання;
- 3) суб'єкти навчання;
- 4) ступінь навчання;
- 5) навчальна дисципліна у межах якої побудована модель;
- 6) засоби навчання;

- 7) зміст навчання;
- 8) форми організації навчання;
- 9) розрахунок навчального навантаження;
- 10) обсяг часу на досягнення мети (Білянська І. П., 2018).

Об'єктом моделі організації процесу навчання аудитивної компетентності у студентів другого курсу є процес навчання майбутніх учителів англійськомовного аудіювання з використанням ААК.

Метою навчання є формування та вдосконалення аудитивної компетентності або АКА за допомогою ААК.

Суб'єктами навчання є майбутні учителі англійської мови, а саме студенти другого, які навчаються за спеціальністю «014.02 Мова і література (англійська)», за освітньою програмою «Іноземні мови та літератури, методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури (англійська мова і друга західноєвропейська мова)».

Ступінь навчання – II курс першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Навчальна дисципліна, у межах якої побудована модель – «Практичний курс англійської мови» або «Практика усного та писемного мовлення англійської мови».

Засобами навчання ми обрали ААК «Поліанна», автор Елеонор Портер.

Зміст навчання та форма реалізації навчання включає розроблену нами підсистему вправ для навчання майбутніх учителів англійськомовного аудіювання у студентів другого курсу та наведені приклади вправ можуть використовуватися окремо для формування та вдосконалення аудитивної компетентності або АКА. Під час розробки моделі навчання ми використовували робочу програму з навчальної дисципліни «Практика усного та писемного мовлення англійської мови». Згідно з цією програмою, на дану дисципліну припадає 8 академічних годин на тиждень. Педагогічна практика тривала 4 тижні, протягом яких ми перевіряли ефективність нашої підсистеми вправ. 25% загального часу виділяється на роботу з ААК для навчання майбутніх учителів англійськомовного аудіювання іншу частину заняття ми првділяли для формування компетентностей, що межують з аудіюванням.

Пробне навчання демонструє, що робота над кожним аудіоматеріалом (або главою книжки) під час аудиторних занять займає приблизно одну годину. Завдання, які студентам не вдається виконати на занятті, вони виконують вдома, тобто в позааудиторному режимі. В загальному, на заняттях приблизно 20 хвилин відводиться на навчання майбутніх учителів англійськомовного аудіювання за допомогою ААК.

Розрахунок навчального навантаження та обсяг часу на досягнення мети реалізується протягом 8 практичних занять в III семестрі, що дорівнює 4 тижням (див. табл. 2.2.).

2.3. Модель організації процесу навчання англійськомовного аудіювання студентів другого курсу

Таблиця 2.2.

Етап навчання	Зміст діяльності	Тривалість	Форми роботи	Методи та засоби навчання
Вступний етап	Підготовка до роботи з ААК «Поліанна», автора Елеонор Портер.	1 день	Бесіда.	Діалог зі студентами, обговорення актуальності вибраної ААК, вільна бесіда.
Перший модуль	Початок роботи з главою «The Game». Виконання вправ з дотекстового етапу.	1 тиждень	Вправи, бесіди, дискусії.	Глосарій, малюнки, вправи на ознайомлення з новими ЛО з тексту, умовно-комунікативні вправи.

Продовження таблиці 2.2.

	Слухання ААК. Виконання вправ з текстового етапу.		Аудіотекст и, вправи.	Аудіозапис, тест множинного вибору, вправи на загальне та пошукове розуміння тексту.
	Виконання вправ з післятекстового етапу.		Вправи, дискусії, бесіди, обговорен ня в групах, самостійна робота.	Умовно-комунікативні вправи, вправи для розвитку емоційно- етичної компетентності, вправи на вивчення нових ЛО з тексту та на розвиток граматичної компетентності, кросворд.
	Початок роботи з главою «A Surprise for Mrs Snow». Виконання вправ з дотекстового етапу.		Вправи, бесіди, дискусії.	Глосарій, малюнки, Умовно-комунікативні вправи.
Другий модуль	Слухання ААК. Виконання вправ з текстового етапу.	1 тиждень	Аудіотекст и, вправи.	Аудіозапис, вправа на заповнення пропусків, вправи на загальне та пошукове розуміння тексту.

Продовження таблиці 2.2.

	Виконання вправ з післятекстового етапу.		Вправи, дискусії, рольові ігри, обговорення в групах, самостійна робота.	Умовно-комунікативні вправи, вправи для розвитку емоційно-етичної компетентності, вправи на вивчення та автоматизацію ЛО з тексту, вправи на розвиток граматичної компетентності.
Третій модуль	Початок роботи з главою «The Game and its Player». Виконання вправ з дотекстового етапу.	1 тиждень	Вправи, бесіди, дискусії.	Глосарій, вправи на розвиток граматичної компетентності.
	Слухання ААК. Виконання вправ з текстового етапу.		Аудіотекст и, Вправи.	Аудіозапис, вправа на заповнення пропусків, вправи на загальне та пошукове розуміння тексту.

Продовження таблиці 2.2.

	Виконання вправ з післятекстового етапу.		Вправи, дискусії, бесіди, обговорення в групах, самостійна робота.	Умовно-комунікативні вправи, вправи для розвитку емоційно-етичної компетентності, вправи на вивчення нових ЛО з тексту, вправи на загальне, пошукове та повне розуміння тексту.
Заключний етап	Підведення підсумків.	1 день	Дискусія.	Групова дискусія, вільна бесіда, опитування щодо основних ідей ААК та їх втілення у реальне життя.

Отже, модель організації процесу навчання англійськомовного аудіювання студентів другого курсу, яку було розроблено, надає можливість студентам активно взаємодіяти з аудіотекстами, розвивати їх розуміння та аналітичні навички. Практична важливість моделі полягає у тому, що вона надає можливість студентам здобувати практичний досвід використання англійської мови в автентичних комунікативних ситуаціях, що сприяє підвищенню їх мовленнєвої впевненості та комунікативних здібностей. При цьому ААК, яка використовується в підсистемі вправ, забезпечує більш цікаве навчання, що сприяє активнішому залученню студентів до процесу. Враховуючи зазначені переваги та позитивні результати пробного навчання, можна зробити висновок, що розроблена модель організації процесу навчання англійськомовного аудіювання є перспективною для використання в ЗВО на другому курсі та може сприяти ефективному розвитку АКА.

Висновки до розділу 2

В цьому розділі ми надали рекомендації щодо критеріїв добору ААК а також представили власну підсистему вправ для ефективного навчання аудіювання та модель організації процесу навчання аудитивної компетентності студентів другого курсу.

ААК є потужним інструментом для розвитку аудіювання студентів. Вони забезпечують реальні комунікативні ситуації, різноманітність жанрів та стилів мовлення, а також сприяють поглибленому розумінню та аналізу мовного матеріалу. Критерії до добору ААК були представлені з урахуванням потреб та рівня мовних компетентностей студентів. Ці критерії допомагають вибирати відповідний матеріал для певних навчальних цілей, забезпечуючи оптимальне використання ресурсів та часу навчання.

Підсистема вправ для навчання аудіювання з використанням ААК розроблена з урахуванням соціальних та емоційних аспектів мовлення на основі твору «Поліанна» автором якого є Елеонор Портер. Ми відібрали 3 глави, які відповідають усім вимогам до автентичних аудіотекстів, а саме : «The Game», «A Surprise for Mrs Snow» та «The Game and its Player». Кожна група вправ в даній підсистемі сприяє глибшому розумінню аудіотекстів з соціально-емоційною складовою. Вправи охоплюють різні рівні складності та типи завдань, що сприяє поступовому підвищенню рівня аудитивної компетентності.

Модель організації процесу навчання англійськомовного аудіювання студентів другого курсу допомагає інтегрувати підсистему вправ з використанням ААК в загальну структуру навчального процесу.

Враховуючи результати нашого дослідження, можемо стверджувати, що впровадження запропонованої методики навчання англійськомовного аудіювання з використанням ААК може сприяти ефективному розвитку аудитивної компетентності або АКА у студентів. Ця методика рекомендується для

використання в навчальних закладах з метою покращення якості навчання та забезпечення більш успішної комунікації студентів англійською мовою.

РОЗДІЛ 3. ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО АУДІЮВАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ АВТЕНТИЧНИХ АУДІОКНИЖОК

3.1. Підготовка пробного навчання

Пробне навчання було проведено, дотримуючись всіх його етапів: організації, здійснення, аналізу та інтерпретації отриманих результатів (див. табл. 3.1.).

Мета перевірки (або пробного навчання) полягає у перевірці ефективності підсистеми вправ для навчання аудіювання з використанням ААК студентів другого курсу, майбутніх учителів англійської мови.

Перед нами стоїть низка **завдань**, які необхідно виконати з метою досягнення описаної вище цілі:

1. Провести пробне навчання з використанням розробленої нами підсистеми вправ.
2. Проаналізувати та інтерпретувати отримані результати.
3. Зробити висновки щодо ефективності методики та запропонувати методичні рекомендації.

Об'єктом пробного навчання був рівень сформованості у студентів аудитивної компетентності або АКА, який був вдосконалений за допомогою розробленої нами підсистеми вправ.

Суб'єктом пробного навчання стали студенти групи МСокт 04-22 Київського національного лінгвістичного університету.

Навчальна дисципліна, у рамках якої здійснювалося пробне навчання, – «Практика усного і писемного мовлення англійської мови».

Таблиця 3.1

Структура проведення пробного навчання

	Послідовні етапи пробного навчання	Відведений час	Кількість занять	Мета кожного етапу
1	Аналіз групи до початку проведення пробного навчання	3 дні	1	Визначити рівень сформованості аудитивної компетентності або АКА у майбутніх учителів англійської мови до впровадження розробленої нами підсистеми вправ (Додаток А).
2	Проведення пробного навчання	3 тижні	7	Провести пробне навчання з використанням розробленої нами підсистеми вправ та сформувати у студентів другого курсу аудитивну компетентність або АКА на належному рівні.
3	Аналіз групи після проведення пробного навчання	2 дні	1	Визначити рівень сформованості аудитивної компетентності або АКА у майбутніх учителів англійської мови після впровадження розробленої нами підсистеми вправ (Додаток Б).

Пробне навчання проводилось протягом педагогічної практики з 02 жовтня по 27 жовтня 2023 року. Пробне навчання забезпечувало застосування на практиці розробленої підсистеми вправ з використанням ААК. Пробне навчання реалізовувалось під час проходження навчального модуля “Практика усного та писемного мовлення англійської мови” і було організовано з відповідною до усіх вимог кількістю годин та структурою. Відеохостинг YouTube став головним джерелом аудіоматеріалів. Результати перевірки та їх інтерпретація будуть описані у наступному підрозділі.

Отже, ми визначили мету, завдання, об'єкт, суб'єкт пробного навчання, а також представили структуру його проведення.

3.2. Хід і результати пробного навчання

Пробне навчання було проведено відповідно до встановлених завдань та мети. Основним завданням розробленої нами підсистеми вправ було розвинути аудитивну компетентність у майбутніх учителів АМ на належному рівні. Цей процес включав використання ААК для стимулювання та покращення вмій студентів у розумінні та інтерпретації англійськомовного матеріалу у аудіальному форматі. Пробне навчання спрямоване на збільшення навичок розпізнавання різних мовних нюансів, вимови та тону, які є важливими аспектами для майбутніх учителів англійської мови. Під час навчання студенти мали можливість поглибити своє розуміння англійської мови через ефективний відбір аудіокнижки. Студенти вчилися виявляти ключові ідеї, інтонацію та інші мовні ознаки, що сприяли кращому сприйняттю англійського тексту у вигляді аудіо. Упродовж пробного навчання була велика увага приділена дискусіям та обговоренням у групі, де студенти обговорювали та аналізували сприйнятий матеріал. Це покращувало їхні мовні та мовленнєві навички.

Пробне навчання дало змогу оцінити ефективність використання ААК як засобу покращення аудитивних навичок студентів. Результати цього навчання підтвердили успішне досягнення поставлених цілей та виправдовують використання цієї методики у підготовці майбутніх учителів АМ. Студентам другого курсу пропонувалося пройти тестування до та після провадження розробленою нами підсистеми вправ. Метою проведення тестів було визначення рівня сформованості аудитивної компетентності або АКА у майбутніх учителів англійської мови та порівняння результатів (див. табл. 3.2.). Тест 1 та Тест 2 представлено в додатках, а саме Додаток А та Додаток Б, кожна частина тесту оцінюється в залежності від складності (частина 1, 2 та 4 максимально оцінюється в 2 бали; частина 3 та 5 максимально оцінюється в 3 бали). Мінімальна кількість балів за весь тест – 0, максимальна кількість балів за весь тест – 12.

Таблиця 3.2

Результати пробного навчання

	ПІБ	Кількість балів, отриманих за тест 1 (перед впровадженням підсистеми вправ), Додаток А	Кількість балів, отриманих за вихідний тест 2 (після впровадження підсистеми вправ), Додаток Б
1	Катерина В-к.	8	9
2	Катерина Д-о.	7	8,5
3	Діана Г-о.	9	10
4	Даша Д-н.	7	8
5	Анастасія К-а.	6	8,5
6	Христина М-ш.	9,5	11
7	Юлія Н-а.	7,5	9
8	Ольга П-о.	6	8
9	Олександра С-а.	6	8,5
10	Вероніка Ч-к.	7	10
11	В'ячеслав Ш-й.	8,5	11
12	Артемій Ш-й.	7	10
13	Катерина Я-ь.	9	11
Середній показник		7,5	9,4

Таблиця 3.2. демонструє , що середній показник збільшився від 7,5 до 9,4. На підставі отриманих результатів ми можемо стверджувати, що розроблена нами підсистема вправ демонструє значну потенційну користь, для ефективного навчання англійськомовного аудіювання та суттєвому підвищенню рівня сформованості аудитивної компетентності або АКА у майбутніх учителів АМ.

Отже, отримані нами результати підтверджують ефективність розробленої нами підсистеми вправ для формування аудитивної компетентності або АКА у майбутніх учителів АМ з використанням ААК. На основі наших проведених досліджень ми рекомендуємо широке впровадження розробленої підсистеми вправ в навчальний процес з підготовки майбутніх учителів АМ.

3.3.Методичні рекомендації щодо організації навчання англійськомовного аудіювання з використанням автентичних аудіокнижок

Насамперед, для ефективного навчання англійськомовного аудіювання з використанням ААК за допомогою нашої підсистеми вправ необхідно враховувати: критерії вибору аудіоматеріалів, етапи роботи з аудіотекстом, типологію вправ, психолого-лінгвістичні особливості аудіювання та розвиток емоційно-етичної компетентності під час навчання англійськомовного аудіювання.

Критерії вибору аудіоматеріалів. Для досягнення максимальної ефективності в навчанні аудіювання необхідно ретельно підібрати аудіоматеріали. По-перше ми вважаємо, що найефективнішими аудіоматеріалами під час навчання англійськомовного аудіювання є ААК, тому найперший критерій це автентичність. По-друге необхідно підбирати ААК відповідно рівню мовних навичок студентів, з професійним (художнім) озвученням, з відображенням актуальної тематики або новизни для глибшої зацікавленості студентів, а також з наявністю різноманітних мовних відтінків та стилів мовлення. Також важливо звертати увагу на відповідність ААК вимогам навчальної програми, враховувати доречність змісту, що означає уникати опису інтимних сцен, насилля, жорстокості тощо, а також враховувати природну швидкість мовлення під час вибору ААК. По-третє ААК є дуже ефективним інструментом для розвитку навичок аудіювання, тому наш вибір повинен базуватися також і на критерії доступності ААК для студентів, це означає, що ААК повинна бути доступною для прослуховування кожному студенту без значних технічних зусиль.

Етапи роботи з аудіотекстом. Етапи роботи з аудіотекстом передбачають систематичний підхід до сприймання, розуміння та аналізу аудіоматеріалу. Цей процес складається з передтекстового, текстового та післятекстового етапів.

Передтекстовий етап: на цьому етапі студенти встановлюють контекст та активують попередні знання перед прослуховуванням аудіотексту. Основні кроки цього етапу включають:

- Активація попередніх знань: На цьому етапі важливо ставити питання, пов'язані з темою аудіотексту, щоб студенти викликали свої попередні знання та досвід.

- Прогнозування: Також ефективною практикою є висловлення припущень щодо змісту аудіотексту на основі доступної інформації.

- Активізація лексики: Необхідно представити ключові слова та фрази, які можуть зустрічатися в аудіотексті, що підготує студентів до вивчення нових лексичних одиниць.

Текстовий етап: цей етап включає сам процес прослуховування аудіотексту та його розуміння. Основні кроки на цьому етапі:

- Первинне прослуховування: Студенти прослуховують аудіотекст без переривань для отримання загального уявлення про його зміст та атмосферу.

- Зосереджене прослуховування: Під час повторного прослуховування студенти слухають текст уважно, намагаючись зрозуміти ключові моменти, деталі та основні ідеї.

- Запис нотаток: Студенти можуть робити короткі записи ключових слів, фраз або ідеї для подальшого аналізу.

Післятекстовий етап: цей етап передбачає аналіз та обговорення аудіотексту після прослуховування. Основні кроки післятекстового етапу:

- Розуміння змісту: На цьому етапі важливим є обговорення разом із студентами ключових моментів, основних ідей та деталей, які вони зрозуміли з аудіотексту.

- Лексичний аналіз: Необхідно знайомитись і вивчати нову лексику та вирази, які виникли у тексті, тлумачити їх значення та вживання.

- Обговорення: Необхідними є обговорення, пов'язані з темою аудіотексту, що стимулює активну комунікацію та аналіз.

Проходження через ці етапи допоможе студентам ефективно розуміти та аналізувати аудіотекст, розвивати навички аудіювання та загальну мовну компетентність.

Типологія вправ. Для ефективного розвитку аудитивних навичок, рекомендується застосовувати різноманітні типи вправ: Вправи на розуміння загальної ідеї тексту, вправи на ідентифікацію ключових моментів та деталей, вправи на заповнення пропусків у тексті, вправи на відтворення аудіодіалогів або монологів та інше. Різноманітність типів вправ сприяє вдосконаленню різних аспектів аудіювання: від загального розуміння до деталей, вимови та інтонації. Комбінування цих вправ допомагає студентам більш ефективно опанувати навички аудіювання та розуміння англійської мови в автентичному контексті.

Психолого-лінгвістичні особливості аудіювання. Важливим аспектом організації навчання аудіювання є врахування психолого-лінгвістичних аспектів, які взаємодіють та сприяють якісному засвоєнню матеріалу студентами.

- **Мотивація:** Стимулююча мотивація є ключовим фактором в навчанні. Важливо створити цікавий та значущий контекст для аудіотекстів, що заохочує студентів активно включатися в процес прослуховування.

- **Емоційна залученість:** Позитивні емоції під час прослуховування сприяють більш глибокому та стійкому засвоєнню інформації. Вибір цікавих аудіотекстів, які спонукають до сміху, замислення або емоційних реакцій, може покращити ефективність навчання.

- **Сприйняття:** Важливо розуміти, що студенти можуть мати різний рівень сприйняття аудіоматеріалу залежно від своєї сприйнятливості до аудіоінформації. Деякі студенти можуть швидко сприймати і розуміти, інші – потребувати додаткового часу та практики.

- **Зосередженість:** Здатність утримувати увагу студентів під час прослуховування є важливим аспектом. Важливо розглядати можливості включення пауз, обговорення важливих моментів між частинами аудіотексту, щоб підтримувати їх увагу.

- Складність аудіоматеріалу: Необхідно підбирати аудіотексти, які відповідають рівню мовних навичок студентів.

- Лексичні одиниці: Важливо прослуховувати аудіотексти з лексикою, яка відповідає інтересам та потребам студентів, розширювати активний словниковий запас через контекстні вправи та пояснення.

Поєднання психологічних та лінгвістичних аспектів у плануванні навчальних занять з аудіювання допомагає створити оптимальне середовище для успішного розвитку навичок слухання та розуміння англійської мови на слух.

Розвиток емоційно-етичної компетентності. Окрім мовних аспектів, варто звертати увагу на емоційно-етичну компетентність та стимулювання емоційного сприйняття аудіотекстів для активного увімкнення студентів у навчальний процес. Важливою складовою успішного навчання аудіювання є розвиток емоційно-етичної компетентності у майбутніх учителів АМ. Цей аспект відіграє значущу роль у підготовці педагогів, які будуть вести навчання в майбутньому. Емоційно-етична компетентність включає не тільки здатність до сприйняття та розуміння емоцій в інших, але й уміння ефективно спілкуватися, виявляти емпатію та розуміння. Вважаємо корисним підбір аудіоматеріалів та вправ, що спонукають до обговорення та роздумів, до розпізнавання емоційного стану персонажів, до аналізу тону голосу персонажів та до емпатії.

Отже, враховуючи вищезазначені методичні рекомендації, можливо забезпечити ефективну організацію навчання англійськомовного аудіювання з використанням ААК. Дані підходи сприяють не лише розвитку аудитивних навичок, а й сприяють загальному збагаченню мовної компетентності студентів.

Висновки до розділу 3

В цьому розділі ми здійснили перевірку ефективності розробленої підсистеми вправ для навчання англійськомовного аудіювання з використанням ААК. Описали хід пробного навчання, метою якого була перевірка ефективності підсистеми вправ для навчання англійськомовного аудіювання з використанням ААК студентів 2-го курсу, майбутніх учителів англійської мови. Також ми сформулювали завдання,

об'єкт, суб'єкт та структуру проведення пробного навчання. Учасниками пробного навчання були студенти групи групи МСОкт 04-22 КНЛУ.

Результати проведеного пробного навчання підтвердили ефективність розробленої нами підсистеми вправ для навчання англійськомовного аудіювання з використанням ААК. Група, у якій проводилося пробне навчання була протестована до та після пробного навчання. Результати тесту після пробного навчання були значно вищими ніж до нього.

Базуючись на результатах дослідження, у третьому підрозділі ми сформулювали методичні рекомендації, які допоможуть майбутнім учителям у формуванні аудитивної компетентності через ефективну організацію навчання англійськомовного аудіювання з використанням ААК.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі було розглянуто та досліджено ефективність використання автентичних аудіокнижок як засобу навчання аудіюванню майбутніх учителів АМ. На підставі проведеного дослідження та аналізу результатів можна зробити наступні висновки:

1. Ми уточнили зміст, структуру та цілі формування англійськомовної компетентності в аудіюванні;

2. Ми окреслили психолого-лінгвістичні особливості аудіювання як виду мовленнєвої діяльності та встановили теоретичні засади соціально-емоційного навчання майбутніх учителів англійської мови;

7. Ми дослідили та описали автентичні аудіокнижки з точки зору їх методичного потенціалу, змісту, структури та відповідності цілям навчання;

8. Ми описали критерії добору автентичних аудіокнижок;

9. Ми розробили методику навчання англійськомовного аудіювання із комплексним використанням аудіокнижок, уклали підсистему вправ та створили відповідну модель організації процесу навчання. Підсистема вправ розроблена на базі ААК "Поліанна" автора Елеонор Портер. Вибір даної ААК обґрунтований повномасштабним російським вторненням на територію України та нестабільним психо-емоційним кліматом в країні. ААК «Поліанна» відзначається своєю здатністю реалізувати соціально-емоційне навчання через зворушливий сюжет і глибокий емоційний зміст. Основний персонаж, Поліанна Уіттєр, виконує роль дівчинки, яка допомагає розкрити емоції та переживання інших персонажів та впливає на їхнє життя позитивним способом.

10. Ми експериментально перевірили у процесі пробного навчання ефективність розробленої методики та сформулювали методичні рекомендації щодо організації навчання майбутніх учителів англійськомовного аудіювання з використанням автентичних аудіокнижок.

РЕЗЮМЕ

Коваль С.В. Навчання майбутніх учителів англійськомовного аудіювання з використанням автентичних аудіокнижок. – Кваліфікаційна праця на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття магістра за спеціальністю 014 – середня освіта. – Київський національний лінгвістичний університет, Київ, 2023.

Робота присвячена розв'язанню проблеми навчання майбутніх учителів англійськомовного аудіювання з використанням ААК.

Наукова новизна дослідження кваліфікаційної роботи полягає в тому що в ньому вперше визначено теоретичні засади соціально-емоційного навчання у майбутніх учителів АМ в цілому та аудіювання зокрема, уточнено цілі зміст та структура англійськомовної компетентності в аудіюванні, подальшого розвитку набули критерії добору автентичних аудіокнижок. Це забезпечить підвищення якості викладання англійської мови та розвиток навичок аудіювання студентів.

У роботі проаналізовано теоретичні передумови навчання майбутніх учителів англійськомовного аудіювання з використанням ААК, зміст, структуру та цілі АКА, психолого-лінгвістичні особливості аудіювання як виду МД та теоретичні засади соціально-емоційного навчання. Також було уточнено критерії добору ААК та описана технологія навчання англійськомовного аудіювання із застосуванням ААК, що включає в себе підсистему вправ та модель організації процесу навчання англійськомовного аудіювання у студентів другого курсу. Нами було проведено тестування студентів щодо рівня сформованості в них аудитивної компетентності. Крім цього, ефективність розробленої підсистеми вправ була перевірена та підтверджена у процесі пробного навчання під час педагогічної практики. Практичне значення дослідження полягає в укладанні методичних рекомендацій щодо організації навчання англійськомовного аудіювання з використанням ААК.

Ключові слова: аудитивна компетентність, автентична аудіокнижка, соціально-емоційне навчання, критерії до добору аудіокнижок, майбутні учителі англійської мови, підсистема вправ.

SUMMARY

Koval S.V. Teaching Future English Language Teachers Audio Listening Skills Using Authentic Audiobooks. – Qualification work submitted as a manuscript.

Qualification work for the degree of Master in the specialty 014 - secondary education. – Kyiv National Linguistic University, Kyiv, 2023.

The work is dedicated to addressing the issue of instructing future English language teachers in audio listening skills using authentic audio books.

The scientific novelty of the research of the qualification work is that it first defined the theoretical principles of socio-emotional learning of future English language teachers in general and listening in particular, clarified the goals, content and structure of English language competence in listening, and further developed the criteria for the selection of authentic audio books. This will ensure the improvement of the quality of English language teaching and the development of students' listening skills.

The paper analyzes the theoretical prerequisites of training future teachers of English listening using authentic audio books, the content, structure and goals of English language competence in listening, psychological and linguistic features of listening as a type of speech activity, and theoretical foundations of social-emotional learning. The criteria for the selection of authentic audio books were also clarified and the technology of teaching English listening using authentic audio books was described, which includes a subsystem of exercises and a model for organizing the process of teaching English listening to second-year students. We tested students regarding the level of their auditory competence. In addition, the effectiveness of the developed subsystem of exercises was checked and confirmed in the process of trial training during pedagogical practice. The practical significance of the research lies in making methodical recommendations for the organization of teaching English listening using authentic audiobooks.

Keywords: auditory competence, authentic audiobook, social-emotional learning, criteria for audiobook selection, future English language teachers, exercise subsystem.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білянська, І. П. (2018). Формування англомовної аудитивної компетентності майбутніх учителів із використанням аудіокниг художніх творів. [Дис. канд. пед. наук. Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка], 200-230.
2. Білянська, І. П., & Куравська, Н. Ю. (2021). Методика роботи з аудіокнигами художніх творів на заняттях англійської мови в закладі вищої освіти. *Інноваційна педагогіка*, 41, 36-38.
3. Білянська, І. П. (2017). Критерії відбору художніх аудіокниг для формування англомовної аудитивної компетентності майбутніх учителів. *Теоретична і дидактична філологія*, 4-17.
4. Бігич, О. Б. (2013). Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика. Ніколаєва, С. Ю. ред. Ленвіт, 590-600.
5. Бігич, О. Б. (2012). Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні. *Іноземні мови*, 2, 19-25.
6. Безносюк, О. О., & Златніков, В. Г. (2016). Психолінгвістичні особливості аудіювання як виду мовленнєвої діяльності. *Актуальні питання іноземної філології*, 4, 11-14.
7. Вороніна, Г. І. (2013). Організація роботи з автентичними текстами молодіжної преси у старших класах шкіл з поглибленим вивченням німецької мови. *Іноземні мови у шкільництві*, 2, 55-59.
8. Гриневич, Л. М., Дрожжина, Т., Глоба, О., & Заплотинська, О. (2021). Можливості для реалізації соціально-емоційного навчання в рамках реформи "Нова українська школа", 5.
https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2021/08/ILID_FS-on-SEL_final.pdf
9. Лавриченко, Н. М. (2022). Проблема соціально-емоційного інтелекту у підготовці педагогів. *Молодь і ринок*, 6, 60-65.

10. Мацнева, О. А. (2009). Навчання майбутніх учителів розуміння англійського мовлення з національними та регіональними типами вимови. [Неопубл. дис. канд. пед. наук. Київський національний лінгвістичний університет], 261.
11. Мазниченко, В. М. (2013). Особливості навчання аудіювання. *Вісник Національного університету оборони України*, 2, 89–94.
12. Мартиненко, О. Є. (2015). Психолінгвістичні передумови формування англомовної аудитивної компетентності у майбутніх перекладачів. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*, 113, 79-82.
<http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/11394>
13. Ніколаєва, С. Ю. (2001). Практикум з методики викладання іноземних мов вищих навчальних закладах. Ленвіт, 298.
14. Ніколаєва, С. Ю., Бігич, О. Б., Бориско, Н. Ф., & Борецька, Г. Е., та інші. (2013). Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика. Ленвіт, 230-260.
15. Поселецька, К. А., & Сольська, Т. М. (2021). Особливості формування іншомовної аудитивної компетенції вчителівфілологів з використанням аудіокниг. *Наукові записки*, 67, 21-25.
16. Склярєнко, Н. К. (1999). Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь. *Іноземні мови*, 3, 3-9.
17. Ситник, О. І. (2022). Робота за автентичним текстам з метою формування навичок англомовного аудіювання учнів початкової школи. *Study of world opinion regarding the development of science, Proceedings of the IX International Scientific and Practical Conference*. Видавництво: International Science Group, 451-453.
<https://isg-konf.com/uk/study-of-world-opinion-regarding-the-development-of-science/>
18. Харченко, Н. В. (2012). Аудіювання як вид мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку. *Психолінгвістика*, 9, 129-137.
19. Черниш, В. В., & Ніколаєва, С. Ю. (2023). Зміст навчання майбутніх учителів англійської мови професійно орієнтованого усномовленнєвого спілкування в аспекті міжкультурної комунікації. *Іноземні мови*, 1, 20-28.

20. Черниш, В. В. (2013). Методика формування у майбутніх учителів професійно орієнтованої англомовної компетенції в говорінні. *Ленвіт*, 100-120.
21. Черниш, В. В. (2001). Навчання англомовного читання та аудіювання із застосуванням аудіокнижок художніх творів. [Неопубл. дис. канд. пед. наук. Київський національний лінгвістичний університет], 85-100.
22. Черниш, В. В. (2011). Інтернет-технології у професійній діяльності вчителя: вивчаємо та викладаємо іноземні мови. *Іноземні мови*, 4, 21-24.
23. Шимків, І. В. (2015). Аудіювання як вид іноземної мовленнєвої діяльності. *Наукові записки*, 2, 10-12.
24. Янушевська, І. Б., (2020). Особливості навчання аудіювання на початковому етапі вивчення мови. *Людина, культура, техніка в новому тисячолітті*, 132-133.
25. Allburger, J. (2011). *The Art of Voice Acting*. Focal Press, 333.
26. Buse Anne-Kathrin Analyse schwierigkeitgenerierender Aufgabenmerkmale zum Hörverstehen im Primarbereich. München, 2008.
27. Börner, O., Engel, G., & Groot-Wilken, B. (2013). Hörverstehen Leseverstehen Sprechen: Diagnose und Förderung von sprachlichen Kompetenzen im Englischunterricht der Primarstufe. Waxmann, 160.
28. Barbara, A., & Kenneth, W. (2010). *Social and Emotional Learning in the Classroom*. Guilford Press, 125-140.
29. Buck, G. (2001). *Assessing Listening*. Cambridge University Press, 125.
30. Gerhard, H., & Götze, L. (2001) *Deutsch als Fremdsprache*. deGruyter, 893-901.
31. Krechel, H. L. (2007). *Entsprechend der Methodik*. Berlin, 120-139.
32. Kainz, F. (1954). *Physiologische Psychologie der Sprachvorgänge*. Enke, 3.
33. Noam Chomsky (1965). *Aspects of the Theory of Syntax*. The MIT Press, 105-110.
34. Mishan, F. (2005). *Designing Authenticity into Language Learning Materials*. Portland: Intellect, 330.

35. Natalia Larraz., Sandra Vázquez., & Marta Liesa. (2017). Transversal skills development through cooperative learning (training teachers for the future). *On the Horizon*, 31-34.
36. Rusovski Valeria., (2016). Die evaluation des Hörvestehens im Fremdsprachunterricht. Grin, 24.
37. Rost, M. (2002). Listening tasks and langaue acquisition. *JALT*, 18–28.
38. Rost, M. (2002). Listening as an active and thinking process. *JALT*, 58.
39. Rost, M. (2011). Teaching and Researching Listening. Pearson Education Limited, 407.
40. Wolfe, D., & Alexander, R. (2008). Argumentation and dialogic teaching: alternative pedagogies for a changing world. *Beyond Current Horizons*, 43-45.
- [https://www.researchgate.net/publication/316750615 Transversal skills developmentt hrough cooperative learning Training teachers for the future](https://www.researchgate.net/publication/316750615_Transversal_skills_developmentt_hrough_cooperative_learning_Training_teachers_for_the_future)

ДОДАТКИ

Додаток А

Test 1

Determining the Level of Auditory Competence to the implementation of the subsystem of exercises

Part 1: Listening Comprehension

Listen to the audio clip from the chapter of "The Coming of Pollyanna" and answer the questions. Audio Clip Description: In this audio clip, Pollyanna arrives at the house of Miss Polly.

What is the reason for Pollyanna's arrival at Miss Polly's house?

- a) She is a lonely relative.
- b) She is a new neighbor.
- c) She is a school friend.

How does Pollyanna initially feel about living with Miss Polly?

- a) Excited and happy.
- b) Anxious and worried.
- c) Indifferent and unsure.

Part 2: Identifying Details

Listen to the audio clip and answer the questions.

When did the telegram come that Pollyanna should come?

Describe Pollyanna's appearance when Nancy first saw her?

Part 3: Inference and Analysis

Listen to the audio clip and answer the questions.

Describe Pollyanna's dream house.

Name the specific expressions that Pollyanna used to describe her father's whereabouts.

Part 4: Vocabulary and Expression

Listen to the phrases and choose the correct meaning.

Audio Phrase 1: "Poor little forlornness"

- a) Unfortunate smallness.
- b) Unhappy abandonment.
- c) Pitiful confusion.

Audio Phrase 2: "Missionary barrel"

- a) A collection of items in a wooden barrel.
- b) Container for religious artifacts.
- c) Box of charitable donations.

Part 5: Critical Thinking

Listen to the audio clip and answer the questions.

Pollyanna seems to possess an optimistic and cheerful attitude. How does this attitude contrast with the description of her new surroundings? Provide examples from the audio.

What might be the significance of Pollyanna's arrival to for the characters appearing in this chapter? Provide your interpretation based on the audio.

Results:

8-12 correct answers: High level of advanced auditory competence.

4-7 correct answers: Moderate level of advanced auditory competence.

0-3 correct answers: Low level of advanced auditory competence.

Додаток Б

Test 2

Determining the Level of Auditory Competence after the implementation of the subsystem of exercises

Part 1: Listening Comprehension

Listen to the audio clip from the chapter of "The Little Attic Room" and answer the questions. Audio Clip Description: In this audio clip, Pollyanna got her own room in Miss Polly's house.

What is the initial impression of the little attic room that Pollyanna finds?

- a) It is nice and cozy.
- b) It is hot, dark and neglected.
- c) It is brightly lit with large windows.

What items did Pollyanna expect to find in the little attic room?

- a) Paintings, glass windows, and a carpet.
- b) Books, a table, and a mirror.

c) Flowers, curtains, and a desk.

How did Pollyanna feel when imagining the room with the items she expected?

- a) She felt excited and thrilled.
- b) She felt curious and uncertain.
- c) She felt disappointed and upset.

Part 2: Identifying Details

Listen to the audio clip and answer the questions.

What did Pollyanna do after she was left alone in the room?

What did Nancy think about attic room as a Pollyanna's bedroom?

Part 3: Inference and Analysis

Listen to the audio clip and answer the questions.

Why might Pollyanna's feelings towards the little attic room change as she spends time there? Provide possible reasons based on the audio.

Why might Pollyanna's imagination have led her to expect certain things in the little attic room?

Part 4: Vocabulary and Expression

Listen to the phrases and choose the correct meaning.

Audio Phrase 1: "Blessed child"

- a) A fortunate child.
- b) A misbehaving child.
- c) A sleepy child.

Audio Phrase 2: "Look eagerly"

- a) Look with indifference.
- b) Look with anticipation.
- c) Look with sadness.

Part 5: Critical Thinking

Listen to the audio clip and answer the questions.

How might Pollyanna's experience with the little attic room connect to the theme of managing expectations in life? Provide your interpretation based on the audio.

What message about gratitude and perspective might readers take from Pollyanna's experience with the little attic room? Relate this to the "glad game" concept in the book.

Results:

8-12 correct answers: High level of advanced auditory competence.

4-7 correct answers: Moderate level of advanced auditory competence.

0-3 correct answers: Low level of advanced auditory competence.